

Załącznik nr 2
do Uchwały Nr 2/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 12 stycznia 2017 r.

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil praktyczny)

dokonanej w dniach 10-11.03.2018 na kierunku
finanse, rachunkowość i podatki
prowadzonym
na Wydziale Nauk Technicznych i Ekonomicznych
w PWSZ im. Witelona w Legnicy

Warszawa, 2018

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	7
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	12
Dobre praktyki	12
Zalecenia	12
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	13
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	13
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	21
Dobre praktyki	23
Zalecenia	23
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	24
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	24
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	34
Dobre praktyki	35
Zalecenia	35
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	35
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	35
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	39
Dobre praktyki	40
Brak.....	40
Zalecenia	40
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	40
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	40
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	41
Dobre praktyki	42
Zalecenia	42
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	42
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	42
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	43

Dobre praktyki	43
Zalecenia	43
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	43
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	43
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	46
Dobre praktyki	47
Zalecenia	47
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	47
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	47
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	49
Dobre praktyki	50
Zalecenia	50
5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	50
Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 7. Informacja o hospitolowanych zajęciach i ich ocena	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Andrzej Cieślík, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Wojciech Downar - członek PKA
2. prof. dr hab. Magdalena Osińska - ekspert PKA
3. mgr Beata Sejdak - ekspert PKA ds. postępowania oceniającego
4. Iwona Pietruszewska-Cetkowska - ekspert PKA ds. pracodawców
4. Damian Bąbel – ekspert PKA ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku *finanse, rachunkowość i podatki* prowadzonym na Wydziale Nauk Technicznych i Ekonomicznych Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac przyjętego przez Prezydium PKA na rok akademicki 2017/2018. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na w/w kierunku. Bieżąca wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej, której dokonuje Polska Komisja Akredytacyjna.

Zespół Oceniający PKA poprzedził wizytację zapoznaniem się z raportem Samooceny przedłożonym przez władze Uczelni, odbył także spotkanie organizacyjne w celu omówienia wykazu spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni i ocenianej jednostki oraz ustalenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji; dokonano także podziału zadań pomiędzy członków Zespołu.

W trakcie wizytacji odbyły się spotkania z nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia na ocenianym kierunku studiów, ze studentami, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, z osobami i gremiami odpowiedzialnymi za praktyki, umiędzynarodowienie procesu kształcenia, osoby niepełnosprawne oraz wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, z Samorządem Studenckim, a także Kołem Naukowym. Przeprowadzono także hospitację zajęć oraz wizytację bazy dydaktycznej wykorzystywanej w realizacji zajęć na ocenianym kierunku studiów. W toku wizytacji Zespół dokonał przeglądu prac dyplomowych i etapowych, a także przedłożonej dokumentacji.

Przed zakończeniem wizytacji dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Zespół poinformował władze Uczelni i jednostki na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	finanse, rachunkowość i podatki	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia	
Profil kształcenia	Praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	studia stacjonarne, niestacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	obszar: <i>nauk społecznych</i>	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	dziedzina <i>nauk ekonomicznych</i> ; dyscypliny naukowe: <i>finanse, ekonomia, nauki o zarządzaniu</i>	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	6 semestrów; 180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych / liczba godzin praktyk	540 godz. (po 270 godz. w semestrze 2 i 4)	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	Rachunkowość i podatki Finanse podmiotów gospodarczych	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	licencjat	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	11	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	119	93
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	1780	962/956

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	W pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	W pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	Zadowalająca
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1.Koncepcja kształcenia

1.2.Prace rozwojowe w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku studiów

1.3.Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Strategia rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy została uchwalona przez Senat Uczelni w 2013 r. (uchwała Senatu Nr V/38 z dn. 28.05.2013 r.), a następnie zmodyfikowana w 2015 r. (uchwała Senatu Nr V/170 z dn. 24.11.2015 r.). Obecnie obowiązująca strategia jest kontynuacją dotychczasowej ścieżki rozwoju z ustalonym horyzontem czasowym do roku 2020. Strategia rozwoju Wydziału Nauk Technicznych i Ekonomicznych do roku 2020, zgodna ze strategią rozwoju Uczelni, została zatwierdzona przez Radę Wydziału w dn. 28.05.2013 r. (załącznik Nr 1 do Uchwały Nr II/72 Rady Wydziału Nauk Technicznych i Ekonomicznych), natomiast jej zmiana w dn. 19.01.2016 r. (Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr III/7 Rady Wydziału Nauk Technicznych i Ekonomicznych). Strategia rozwoju wydziału została podzielona na dwa etapy realizowane w okresie 2014 - 2017 oraz 2018-2020.

Misja Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy została określona w strategii rozwoju Uczelni jako „przekazanie i wzbogacenie wiedzy w zakresie realizowanych kierunków i specjalności, kształcenie zawodowe, akademickie i ustawiczne wysoko kwalifikowanych, przedsiębiorczych kadr, zdolnych sprostać wyzwaniom gospodarczym i społecznym zarówno w skali regionu jak też kraju”. Misja ta jest realizowana poprzez wdrażanie koncepcji Uczelni: nowoczesnej, przedsiębiorczej, dynamicznej, otwartej i elastycznej, przyjaznej, środowiskowej.

W Strategii rozwoju Uczelni sformułowano cele strategiczne odnoszące się do czterech obszarów działania: kształcenie, badania naukowe i rozwój kadr, współdziałanie z otoczeniem gospodarczym i społecznym, organizacja i zarządzanie Uczelnią. Z kolei w strategii rozwoju Wydziału określono trzy cele strategiczne: 1) rozwój potencjału i umocnienie pozycji Wydziału w zakresie kształcenia, 2) rozwój potencjału i umocnienie pozycji Wydziału w zakresie badań oraz 3) rozwijanie zasobów relacyjnych Wydziału bazujących na współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Ponadto, sprecyzowano również siedem *celów operacyjnych, które nawiązują do celów strategicznych*: i) dostosowanie działalności edukacyjnej Wydziału do standardów krajowego i europejskiego systemu kształcenia (cel 1), ii) doskonalenie jakości procesu dydaktycznego. Podnoszenie standardów jakościowych i etycznych w procesie kształcenia i administracji Wydziału (cel 1), iii) doskonalenie i wzbogacenie oferty edukacji Wydziału uwzględniające rozwój nauk technicznych i ekonomicznych, sytuacja w otoczeniu Wydziału oraz oczekiwania praktyki gospodarczej (cel 1), iv) wspieranie rozwoju nauki dydaktyki, kadry naukowej na Wydziale (cel 2), v) zwiększenie efektywności ekonomicznej Wydziału poprzez wzrost efektywności pracy nauczycieli akademickich i pracowników administracji, lepsze wykorzystanie zasobów (cel 3), vi) nawiązywanie i podtrzymywanie relacji wewnętrznych i zewnętrznych Wydziału (Koordynowanie prac zakładów, podejmowanie inicjatyw międzywydziałowych nawiązanie współpracy z pokrewnymi

wydziałami w innych PWSZ i innymi podmiotami rynku edukacyjnego) (cel 3), vii) kreowanie pozytywnego wizerunku Wydziału, dbałość o satysfakcję studentów i pracowników (cel 3).

Kształcenie na wizytowanym kierunku *Finanse, rachunkowość i podatki* jest zgodne z misją oraz ze strategią rozwoju Uczelni jako Uczelni *nowoczesnej* - opierającej się na niekonwencjonalnych modelach dydaktycznych; *otwartej i elastycznej* - wdrażającej innowacje i wprowadzającej zmiany w realizacji procesu dydaktycznego; a także *środowiskowej* - starającej się zaspokoić potrzeby najbliższego środowiska w różnych płaszczyznach życia społeczno-gospodarczego. Program kształcenia zapewnia nowoczesne podejście do procesu kształcenia. W szczególności, zawiera praktyczne rozwiązania pozwalające: zacieśniać współpracę z przedsiębiorcami, dokonywać transferu wiedzy do otoczenia, a także kształcić studentów zgodnie z potrzebami rynku pracy oraz wyposażać studentów w konkretne umiejętności praktyczne przydatne w miejscu pracy.

Kształcenie na wizytowanym kierunku jest również zgodne ze strategią rozwoju Wydziału. W szczególności, oferowany kierunek poszerza ofertę edukacyjną Wydziału i zwiększa jego potencjał w zakresie edukacji, co jest zgodne z *celem strategicznym* 1 (Rozwój potencjału i umocnienie pozycji Wydziału w zakresie edukacji) oraz *celem operacyjnym* nr iii (Doskonalenie i wzbogacenie oferty edukacji Wydziału uwzględniające rozwój nauk technicznych i ekonomicznych, sytuacja w otoczeniu Wydziału oraz oczekiwania praktyki gospodarczej). Kierunek ten utworzono poprzez przekształcenie wcześniej oferowanego kierunku ekonomia o profilu ogólnoakademickim, ze względu na duże zainteresowanie pracodawców absolwentami o praktycznych umiejętnościach kwalifikacjach z zakresu finansów i rachunkowości oraz podatków i zgłaszane przez nich postulaty, by dokonać restrukturyzacji kierunku i wprowadzić do oferty kształcenia potrzebne im treści programowe.

Ponadto, wielu nauczycieli realizujących zajęcia na wizytowanym kierunku prowadzi zajęcia także na innych kierunkach (*Zarządzanie, Finanse i zarządzanie w przedsiębiorstwie oraz Zarządzanie i inżynieria produkcji*), co umożliwia zmniejszenie kosztów, stabilizację zatrudnienia kadry akademickiej i jest zbieżne z *celem operacyjnym* nr v (Zwiększenie efektywności ekonomicznej Wydziału poprzez wzrost efektywności pracy nauczycieli akademickich i pracowników administracji, lepsze wykorzystanie zasobów). W procesie kształcenia na wizytowanym kierunku biorą udział nauczyciele należący do różnych Zakładów Wydziału, co ułatwia współpracę między Zakładami i jest zgodne z *celem strategicznym* nr 3 (Rozwijanie zasobów relacyjnych Wydziału bazujących na współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi) oraz *celem operacyjnym* nr vi (Nawiązywanie i podtrzymywanie relacji wewnętrznych i zewnętrznych Wydziału).

Koncepcja kształcenia na wizytowanym kierunku istotnie różni się od koncepcji przyjmowanych przez większość uczelni dla podobnych kierunków. Zawiera bowiem część dotyczącą podatków i systemu podatkowego, oprócz typowej części z zakresu *finansów i rachunkowości*. Dzięki temu absolwenci zyskują bardziej kompleksowe kwalifikacje przydatne w pracy zawodowej, w tym w działach finansowo-księgowych. Ponadto, program kształcenia uwzględnia realizację tzw. projektów transferowych prowadzonych we współpracy z pracodawcami regionu, które stanowią istotny element kształcenia na profilu praktycznym. Te aspekty sprawiają, że kierunek posiada własną tożsamość i wyraźnie odróżnia się od podobnych kierunków oferowanych przez uczelnie konkurencyjne.

W ocenie ZO PKA koncepcja kształcenia na kierunku *Finanse, rachunkowość i podatki* jest oparta o potrzeby środowiska gospodarczego i rynku pracy. Kierunek powstał w odpowiedzi na zapotrzebowanie wyrażane przez pracodawców współpracujących z uczelnią, co potwierdzają umowy i listy intencyjne dotyczące utworzenia kierunku z 2013 i 2014 roku

zawarte z Legnicką Specjalną Strefą Ekonomiczną S.A., Urzędami Skarbowymi z regionu oraz Polskim Towarzystwem Ekonomicznym Oddział w Legnicy. Zgodnie z koncepcją kształcenia kierunek przygotowuje absolwenta do podjęcia pracy na stanowiskach wymagających kwalifikacji z zakresu finansów i rachunkowości, zarówno w biurach rachunkowych obsługujących podmioty zewnętrzne jak i w działach finansowo-księgowych zlokalizowanych w podmiotach prywatnych oraz publicznych. Zainteresowanie zgłaszane przez pracodawców zdecydowało o uruchomieniu dwóch specjalności: *finanse podmiotów gospodarczych* oraz *rachunkowość i podatki*. Połączenie przedmiotu rachunkowość z zagadnieniami z zakresu podatków jest pomysłem uczelni wypracowanym wspólnie ze środowiskiem gospodarczym. Uczelnia posiada sformalizowane zasady udziału interesariuszy zewnętrznych w aktualizacji programu na kierunku Zarządzanie.

W ramach struktury Wydziału Nauk Technicznych i Ekonomicznych funkcjonuje Komisja ds. Współpracy z Interesariuszami, w której uczestniczy trzech przedstawicieli pracodawców. Do zadań komisji należy m.in. składanie propozycji programów kształcenia i zmian w programach kształcenia zgodnie z potrzebami interesariuszy, w szczególności pracodawców. Uczelnia ma podpisane liczne umowy o współpracy z partnerami społeczno-gospodarczymi, w tym ze znaczącymi w skali regionu pracodawcami takimi jak Volkswagen Motor Polska Sp. z o.o czy CCC S.A. Zakres współpracy obejmuje również proponowanie udoskonaleń w programie kształcenia kierunku. Uczelnia monitoruje potrzeby rynku pracy poprzez analizę raportów na temat zawodów deficytowych w regionie, które potwierdzają zapotrzebowanie na specjalistów ds. księgowości i rachunkowości oraz analityków finansowych. W trakcie spotkania z przedstawicielami pracodawców uczestnicy wyrazili opinię, że jest zbyt wcześnie na aktualizowanie koncepcji kształcenia, ponieważ w 2017 zakończyła się pierwsza edycja studiów tego kierunku.

Koncepcja kształcenia zakłada, że absolwent kierunku zna zależności pomiędzy finansami państwa a rynkami finansowymi oraz podmiotami gospodarczymi, potrafi wykorzystać rachunek efektywności inwestycji do podejmowania decyzji, ocenić kondycję finansową podmiotu wykorzystując różne narzędzia, w tym informatyczne. Tymczasem umiejętności korzystania z narzędzi informatycznych kształcone są obecnie w niedostatecznym wymiarze.

Tworząc program kształcenia dla kierunku *Finanse, rachunkowość i podatki* nie odniesiono się w sposób bezpośredni do wzorców międzynarodowych. Jednak doskonaląc program kształcenia stwierdzono, że uwzględnia on częściowo treści wymagane do uzyskania kwalifikacji ACCA (Association of Chartered Certified Accountants) mających prestiżowe i międzynarodowe znaczenie w dziedzinie finansów. Należy jednak zwrócić uwagę na brak jasnej wizji umiędzynarodowienia kierunku oraz całej uczelni, co może stanowić problem w dłuższej perspektywie czasowej biorąc pod uwagę zagrożenia demograficzne występujące na lokalnych i regionalnych rynkach.

1.2.

Kierunek *finanse, rachunkowość i podatki* został w swoich założeniach stworzony na potrzeby praktyki, zwłaszcza lokalnego i regionalnego rynku pracy. Warto podkreślić, że w zakresie rachunkowości w opracowaniu koncepcji brały udział doświadczone osoby w zakresie standardów rachunkowości, zaś w zakresie finansów – osoba mająca doświadczenie zawodowe w sektorze bankowym. Doświadczenie badawcze i zawodowe pracowników Uczelni gwarantują ścisły związek ocenianego kierunku studiów z potrzebami wynikającymi z rozwoju badań naukowych w dyscyplinie finanse, a przede wszystkim z konieczności ciągłej aktualizacji wiedzy i umiejętności praktycznych. Podpisane porozumienia z licznymi podmiotami z otoczenia gospodarczego są ponadto gwarancją tego, że oceniany kierunek

studiów będzie rozwijany, zgodnie z przewidywanym zakresem zmian legislacyjnych, organizacyjnych oraz technologicznych, które zachodzą zwłaszcza w obszarze rachunkowości i podatków, a także szeroko rozumianych finansów.

Obecnie prowadzone prace rozwojowe zmierzają w kierunku większego upraktycznienia kierunku poprzez wdrożenie systemu informatycznego klasy ERP w celach dydaktycznych. Realizacją tego zamierzenia jest możliwa w wyniku pozyskania funduszy na jego finansowanie z NCBiR. Wykorzystanie systemu przewidziane jest na następujących modułach prowadzonych w ramach ocenianego kierunku studiów: „Rachunkowość finansowa”, „Rachunkowość zarządcza” oraz „Podatki dochodowe”. Plany te z pewnością w większym stopniu powiążą wiedzę z wymienionych przedmiotów z praktycznym jej wykorzystaniem spotykanym w średnich oraz dużych przedsiębiorstwach.

Należy ponadto zwrócić uwagę na fakt, że nauczyciele prowadzący zajęcia na kierunku *finanse, rachunkowość i podatki* posiadają dorobek naukowy z zakresu finansów i polityki finansowej, finansów przedsiębiorstw, rachunkowości, bankowości, a także zarządzania i ekonomii. Wiele z nich posiada dorobek, obejmujący publikacje naukowe o zasięgu krajowym jak i aktualne publikacje o znaczeniu praktycznym, których wyniki są stale wykorzystywane w procesie dydaktycznym, w tym przy aktualizacji treści kształcenia w sylabusach. Są to publikacje w specjalistycznych czasopismach branżowych: "Doradca", miesięcznik "Finanse Publiczne", w książkach skierowanych do praktyków oraz prace o charakterze wdrożeniowym realizowane dla konkretnych podmiotów. Zawierają analizę aktualnych problemów pojawiających się w działalności zawodowej, właściwej do kierunku *finanse, rachunkowość i podatki*. Podczas spotkania z ZO PKA nauczyciele dzielili się swym doświadczeniem wynikającym z wdrażania i rozwoju ocenianego kierunku studiów. Wśród barier rozwojowych wskazano dalece idące procesy informatyzacji banków przez co trudno zapoznać studentów, z najnowszymi trendami w bankowości. Wśród elementów prorozwojowych wskazano: silny związek kierunku z praktyką gospodarczą, uczestnictwo studentów w konkursach branżowych oraz w kolach naukowych, a także wsparcie uzyskiwane ze strony władz PWSZ w Legnicy.

1.3.

Uczelnia prowadzi kształcenie na kierunku Finanse, rachunkowość i podatki (FRiP) tylko na studiach I stopnia, w formie stacjonarnej oraz niestacjonarnej. Dla ocenianego kierunku Senat Uczelni w drodze uchwały (Nr V/45 z dnia 28 maja 2013 r.) określił 23 efekty kształcenia (W-7, U-11 oraz KS-5). Kierunek FRiP został przyporządkowany do obszaru nauk społecznych oraz wskazana została dziedzina nauk ekonomicznych w dyscyplinach finanse, ekonomia i nauki o zarządzaniu, do których odnoszą się kierunkowe efekty kształcenia. Wskazane dyscypliny mają w pełni odzwierciedlenie w efektach kształcenia. Dyscypliną wiodącą w opisie efektów kształcenia są finanse, ale efekty zawierają również odniesienia do ekonomii i nauk o zarządzaniu. Opis kierunku za pomocą efektów dobrze oddaje jego specyfikę. W efektach podkreślona jest problematyka związana z podatkami, która stanowi wyróżnik ocenianego kierunku, odróżniający go od wielu innych kierunków o nazwie finanse i rachunkowość.

Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku są prawidłowo wyodrębnione z efektów obszarowych w obszarze nauk społecznych dla profilu praktycznego. W opisie efektów kierunkowych zwrócono uwagę na efekty związane z umiejętnościami praktycznymi, często sformułowane w sposób bardzo konkretny (np. „Potrafi ocenić kondycję finansową przedsiębiorstwa i formułować ewentualne wnioski restrukturyzacyjne”, „Potrafi zaksięgować operacje gospodarcze, sporządzić i zinterpretować sprawozdanie finansowe podmiotów gospodarczych oraz jednostek sektora finansów publicznych”). W opisie kierunkowych

efektów kształcenia przewidziano również nabycie przez studenta kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy oraz w dalszej edukacji (np. „Dostrzega potrzebę stosowania negocjacji i kompromisowego rozwiązywania problemów”, „Potrafi współdziałać i pracować w grupie oraz określać priorytety zadań. Jest przygotowany do brania odpowiedzialności za powierzone mu zadania w ramach wyznaczonych ról w grupie”).

Efekty dla modułu praktyk sformułowane są w sylabusach, osobno dla Praktyki I (po 2 semestrze) oraz dla Praktyki II (po 4 semestrze). Dla praktyk Praktyki I (po drugim semestrze) poprawnie, tj. konkretnie i odpowiednio do poziomu kształcenia, określono efekty kształcenia, dla Praktyki I (po drugim semestrze) sformułowano pięć efektów kształcenia, dla Praktyki II (po czwartym semestrze) sformułowano cztery efekty kształcenia. Założone efekty są możliwe do osiągnięcia w trakcie odbywania praktyk na stanowiskach pracy odpowiadających profilowi absolwenta. Efekty Praktyki I są bardziej ogólne, zakładające, że student zapozna się z działalnością organizacji (w szczególności opanuje takie zagadnienia jak przepływ informacji w organizacji, stosowane programy komputerowe), natomiast efekty Praktyki II mają odniesienia do umiejętności specjalistycznych i są osobno sformułowane dla każdej z dwóch specjalności. Takie sformułowanie efektów praktyki jest poprawne oraz umożliwia studentom osiągnięcie wszystkich kierunkowych efektów kształcenia, niezależnie od ukończonej specjalności. W efektach zakładanych dla praktyki uwzględniono również nabycie kompetencji społecznych związanych z funkcjonowaniem w środowisku pracy (m.in. związanych ze współpracą z przełożonymi, współpracownikami, z umiejętnością komunikacji interpersonalnej). W ocenie ZO PKA Jednostka określiła efekty kształcenia dla praktyk zawodowych w sposób prawidłowy.

W opisie kierunkowych efektów kształcenia sformułowany został również efekt odnoszący się do umiejętności językowych. Jego sformułowanie jest jednak bardzo ogólne („Posiada umiejętności językowe w zakresie swobodnego poruszania się w europejskiej przestrzeni społeczno – gospodarczej”). Koniecznym byłoby odniesienie się w opisie efektów kierunkowych również do opanowania przez studenta kompetencji językowych specjalistycznych związanych z kierunkiem oraz do osiągnięcia biegłości językowej na poziomie B2. Doprecyzowanie tego efektu jest zgodne ze stanem faktycznym, ponieważ jak wskazują realizowane treści kształcenia z języków obcych, jak również hospitacje lektoratu podczas wizytacji (język angielski), standard nauczania języka jest dobry, umożliwiający osiągnięcie poziomu B2.

Efekty przedmiotowe sformułowane są w sposób właściwy. Dla każdego przedmiotu sformułowanych jest po kilka efektów. Efekty przedmiotowe odnoszą się ściśle do celów danego przedmiotu, do jego specyfiki i realizowanych treści. W efektach wielu przedmiotów nie sformułowano żadnego efektu z zakresu kompetencji społecznych. O ile dla formy wykładowej może to być uzasadnione, to dla przedmiotów, dla których przewidziano aktywne formy prowadzenia zajęć (ćwiczenia, laboratoria, warsztaty, projekt, seminarium), efekty z zakresu kompetencji społecznych powinny zostać sformułowane. Efekty określone dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych są takie same.

W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, studenci kierunku finanse, rachunkowość i podatki potwierdzili, iż znane jest im pojęcie, istota jak i rola efektów kształcenia. Opis efektów kształcenia jest dostępny w sylabusach modułów i studenci są z nimi zapoznawani w czasie pierwszych zajęć z poszczególnych przedmiotów. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA uznali, że efekty kształcenia są dla nich przejrzyste i zrozumiałe. Ponadto studenci potrafili określić cele, jakie w ich opinii spełniają efekty kształcenia, a także wyjaśnić w jaki sposób rozumieją przykładowy efekt przedmiotowy. Sylabusy przedmiotów/modułów znajdują się na stronie internetowej Uczelni oraz u

nauczycieli prowadzących dane zajęcia. Ponadto studenci mogą otrzymać karty przedmiotów drogą mailową. Wskazano również, iż zarówno nauczyciele akademicki jak i władze Wydziału przykładają szczególną uwagę do zapoznania studentów z efektami kształcenia oraz powszechnej dostępności do stosownych dokumentów, w tym kart przedmiotów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Koncepcja kształcenia kierunku jest zorientowana na potrzeby otoczenia, w tym w szczególności rynku pracy. Efekty kształcenia i program studiów spełniają wymagania profilu praktycznego, koncepcja jest zgodna z Misją i Strategią PWSZ w Legnicy. W programie studiów przewagę mają efekty kształcenia z obszaru umiejętności i kompetencji społecznych. Łącznie uwzględniono 23 efekty kierunkowe, w tym 7 z obszaru wiedzy, 11 z obszaru umiejętności i 5 z obszaru kompetencji społecznych.

Zaletą opisu ocenianego kierunku za pomocą efektów kształcenia jest dobre pokazanie tożsamości kierunku. W opisie efektów wyraźnie podkreślone są zagadnienia związane z podatkami, co stanowi cechę wyróżniającą ocenianego kierunku, spośród wielu kierunków o podobnej nazwie (finanse i rachunkowość). Wskazane dyscypliny (finanse, ekonomia i nauki o zarządzaniu) mają pełne odzwierciedlenie w efektach kształcenia. W opisie efektów kierunkowych występuje również wiele odniesień do nabywania umiejętności praktycznych przez studentów, często sformułowanych w sposób bardzo konkretny. Efekty sformułowane dla poszczególnych przedmiotów odnoszą się do specyfiki tych przedmiotów, dają właściwy obraz tego jaką wiedzę i umiejętności student powinien opanować po zakończeniu przedmiotu. W niektórych przypadkach efekty przedmiotowe wymagają uzupełnienia o kompetencje społeczne.

Efekty praktyk zawodowych (Praktyka I i II) zostały właściwie rozdzielone na praktykę, która ma charakter ogólny, związany z opanowaniem zasad funkcjonowania przedsiębiorstwa oraz praktykę, która ma odniesienia do kompetencji specjalistycznych, z podziałem na dwie realizowane w programie studiów specjalności.

W sposób nieco ogólny został sformułowany efekt językowy, w którym nie ma nawiązania do docelowego poziomu B2 oraz opanowania przez studenta języka specjalistycznego. W opisie efektów przedmiotowych w wielu przypadkach brakuje zdefiniowanych kompetencji społecznych, szczególnie dotyczy to przypadków, gdy przedmiot prowadzony jest w postaci zajęć ćwiczeniowych, laboratoriów, warsztatów, projektów czy seminarium.

Dobre praktyki

Działania nauczycieli akademickich i władz Jednostki związane ze szczegółowym zapoznaniem studentów z efektami kształcenia oraz kartami przedmiotów w czasie całego cyklu kształcenia.

Zalecenia

- Należy skonkretyzowanie brzmienia efektów kształcenia dotyczących znajomości języka obcego, również na poziomie lektoratu, tak aby było w nich odniesienie do języka specjalistycznego oraz do poziomu B2. W opisie efektów często podkreśla się, że student zdobywa jedynie elementarne umiejętności w zakresie języka, co nie jest zgodne z

rzeczywistym kształceniem, jak wykazała analiza treści lektoratów, jak również hospitacja lektoratu podczas wizytacji.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

2.1 Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia

2.2 Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia

2.3 Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1

Program studiów na kierunku Finanse, rachunkowość i podatki ma strukturę modułową. W programie studiów występują następujące moduły: kształcenia ogólnego, podstawowego, kierunkowego, specjalnościowego, praktyki oraz praca dyplomowa. Struktura programu studiów jest prawidłowa. Największą część (zarówno pod względem liczby godzin, jak i punktów ECTS) stanowi moduł kierunkowy (37,1%), następnie moduł podstawowy (32,0%) oraz moduł specjalnościowy (19,4%). Moduł specjalnościowy tworzą dwie specjalności „Rachunkowość i podatki” oraz „Finanse podmiotów gospodarczych”. Obie specjalności są uruchamiane (w zależności od formy i roku studiów, jednocześnie bądź tylko jedna z nich). Analogiczna struktura programu studiów, z niewielkimi różnicami, występuje zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych.

Program studiów na studiach stacjonarnych zakłada łącznie 1780 godzin kontaktowych, a na studiach niestacjonarnych 959 godzin (bez wymiaru godzinowego praktyk), w ciągu sześciu semestrów kształcenia. Student w toku studiów uzyskuje 180 punktów ECTS, w każdym semestrze po 30 punktów. Taki nakład pracy studenta odpowiada stosowanym w tym zakresie praktykom dla studiów I stopnia i zapewnia możliwość osiągnięcia efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku. Wymiar godzinowy realizowany w toku studiów jest również wystarczający do zrealizowania założonych kierunkowych efektów kształcenia.

Dla programu studiów na ocenianym kierunku zostały określone sumaryczne wskaźniki punktacji ECTS. Wskaźniki te zostały określone w sposób prawidłowy. Liczba punktów przyporządkowana modułom zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym służącym zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych wynosi 140 oraz 147 w zależności od specjalności. Przegląd form tych zajęć, obsady i treści kształcenia pozwala stwierdzić, że mają one charakter praktyczny. Dyskusyjne natomiast jest czy całość punktów ECTS z danego przedmiotu powinna być zaliczona do zajęć praktycznych, jeśli w ramach tego przedmiotu występuje wykład, a z opisu przedmiotu wynika, że część nakładu pracy studenta jest związana ze zdobywaniem wiedzy teoretycznej stanowiącej podstawę zajęć praktycznych. Dotyczy to kilku przedmiotów, należy zatem uznać, że student uzyska w toku studiów ponad 50% punktów ECTS za moduły zajęć pozwalające na zdobycie umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych wymaganych na rynku pracy.

Student w toku studiów ma możliwość wyboru zajęć w wymaganym wymiarze. Modułom zajęć do wyboru przypisano 33,3% ogólnej liczby punktów ECTS w toku studiów (do liczby tej nie zaliczono praktyk zawodowych).

Nakład pracy na poziomie przedmiotów jest określony prawidłowo. Obejmuje on kilka zasadniczych grup aktywności studenta: godziny kontaktowe, godziny poświęcone na samokształcenie oraz przygotowanie do zajęć oraz godziny poświęcone na przygotowanie do zaliczenia modułu. W ocenie ZO PKA liczba punktów ECTS za poszczególne przedmioty jest właściwie zróżnicowana, uwzględnia wymiar godzinowy przedmiotu, formy prowadzenia zajęć, stosowane metody dydaktyczne oraz przewidziany nakład pracy własnej studenta. W czasie przeprowadzonego spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, studenci kierunku finanse, rachunkowość i podatki uznali, iż liczba godzin oraz punktów ECTS przypisana poszczególnym przedmiotom oraz modułom, jest według nich właściwa.

Zespół Oceniający PKA nie wnosi zastrzeżeń do sekwencji modułów oraz przedmiotów realizowanych w toku studiów. Również studenci pozytywnie odnieśli się do sekwencyjności modułów oraz przedmiotów, a także do liczby punktów ECTS przypisanej do poszczególnych przedmiotów/modułów. Studenci potwierdzili, że nakład pracy wyrażony liczbą punktów ECTS jest adekwatny do rzeczywistej pracy studenta w zdecydowanej większości przedmiotów/modułów. Studenci zwrócili jednak uwagę na zbyt znaczną liczbę punktów ECTS oraz godzin wykładowych i ćwiczeniowych przypisanych do modułu Matematyka. Jednak w opinii Zespołu Oceniającego zarówno liczba godzin przedmiotu Matematyka, jak i przypisana mu liczba punktów ECTS odpowiada potrzebom dalszego kształcenia na ocenianym kierunku, a nakład pracy studenta jest oszacowany właściwie.

Dobór form zajęć dla poszczególnych przedmiotów jest prawidłowy i odpowiada specyfice profilu praktycznego. Ponad połowa liczby godzin w toku studiów, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, przypada na aktywne formy zajęć (ćwiczenia, laboratoria, warsztaty, projekty i seminaria – łącznie 51,1%). Wśród aktywnych form prowadzenia zajęć największy odsetek stanowią zajęcia warsztatowe (21,1%). Zajęcia laboratoryjne odnoszą się głównie do zajęć prowadzonych w laboratoriach komputerowych (m.in.: *Technologia informacyjna, Ekonometria, Komputerowe systemy rachunkowości*).

W programie studiów przewidziane są praktyki zawodowe. Studenci ocenianego kierunku odbywają praktyki zawodowe w łącznym wymiarze 540 godzin w semestrach 2. i 4. (270 godzin w danym semestrze). Wymiar praktyk zawodowych wynoszący 540 godz. odpowiada wymiarowi trzymiesięcznej praktyki. Praktyki realizowane są po drugim i czwartym semestrze. Program praktyk jest odmienny dla drugiego i czwartego semestru. W trakcie praktyk na drugim semestrze student zapoznaje się ze środowiskiem zawodowym, zakresem swoich przyszłych obowiązków oraz obserwuje działania pracowników danej organizacji. Efekty kształcenia dla praktyk realizowanych w trakcie czwartego semestru są określone odrębnie dla dwóch specjalności. Sposób organizacji praktyk określa Regulamin praktyk zawodowych.

Lista przedstawionych miejsc praktyk świadczy, że dobór instytucji umożliwia realizację programu praktyk. Wśród nich są m.in. biura rachunkowe, organy samorządowe, banki, urzędy skarbowe, przedsiębiorstwa, itp. Duża i różnorodna oferta miejsc odbywania praktyk pozwala na elastyczność i dopasowanie miejsca organizacji do specjalności i zainteresowań studenta. Wybór miejsca realizacji praktyk należy do studenta, może się on także zwrócić do władz Wydziału o pomoc w znalezieniu odpowiedniego podmiotu. Praktyce zawodowej przypisano w planie studiów 18 punktów ECTS. Studenci ocenianego kierunku w czasie spotkania z ZO PKA potwierdzili, iż zasady odbywania i zaliczania praktyk studenckich są jasne i transparentne, natomiast wymiar praktyki odzwierciedla praktyczny profil kierunku.

W czasie spotkania z ZO PKA studenci wyrazili pozytywną opinię o sposobie i zakresie odbywanych praktyk studenckich oraz o możliwości odbywania płatnych praktyk pilotażowych. Studenci kierunku finanse, rachunkowość i podatki mają możliwość zaliczenia

w poczet praktyki odbytej pracy zawodowej. Z tej formy zaliczenia praktyk korzysta około 40% studentów studiów niestacjonarnych oraz do 10% studentów studiów stacjonarnych. W tych przypadkach zachowane są zasady zapewniające ocenę realizacji efektów przewidzianych dla praktyki zawodowej.

Zajęcia na ocenianym kierunku odbywają się w blokach po 1,5 godziny (takie same bloki są na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych). Studenci studiów stacjonarnych mają na ogół zaplanowany dzień wolny w środku tygodnia, tak aby realizować zadania wymagające kontaktu z organizacjami (np. przy pisaniu projektu praktycznego). Zajęcia na studiach niestacjonarnych odbywają się w formie dwudniowych zjazdów. W semestrze zajęcia zaplanowane są w ciągu 8-10 zjazdów. Zajęcia z tego samego przedmiotu lub z jednym wykładowcą nie są nadmiernie blokowane. Zauważono jednak, co potwierdzili studenci na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA, że na studiach niestacjonarnych zajęcia w niedzielę planowane są zbyt późno, bo nawet do 20:30, co nie jest zgodne z zasadami higieny pracy umysłowej.

Liczebność grup nie budzi zastrzeżeń. Na studiach niestacjonarnych na każdym roku jest po jednej grupie ćwiczeniowej, a na studiach stacjonarnych na każdym roku po dwie grupy. W przypadku zajęć laboratoryjnych i niektórych warsztatowych grupy ćwiczeniowe dzielone są na dwie podgrupy.

Stosowane na ocenianym kierunku metody kształcenia określone są w sylabusach. Należą do nich m.in.: prezentacje, wykład multimedialny, analiza przykładów, dyskusja, realizacja projektu, zadania indywidualne, grupowe, obliczenia przy tablicy. Większość ze stosowanych metod ma charakter aktywizujący studentów, skłania do samodzielnej pracy (np. realizacja projektów praktycznych). Metody dydaktyczne są zróżnicowane, odpowiadają specyfice przedmiotów. Stosowanie metod warsztatowych i zajęć laboratoryjnych zapewnia osiągnięcie efektów obejmujących umiejętności związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym.

Od nowego roku akademickiego wykształcenie umiejętności K1F_U05 Potrafi stosować technologie informacyjne, a także określić problemy i procesy, które mogą być efektywnie rozwiązywane współczesnymi środkami informatycznymi będzie możliwe podczas większej liczby zajęć. Uczelnia planuje, w ramach projektu dofinansowanego z funduszy europejskich, wdrożenie zintegrowanego systemu wspomagającego zarządzanie zasobami przedsiębiorstwa, który zostanie wykorzystany jako moduł „Wirtualna firma” do prowadzenia trzech przedmiotów: rachunkowość zarządcza, rachunkowość finansowa i podatki dochodowe. Obecnie ten efekt kształcenia przypisany jest do jednego przedmiotu – technologie informacyjne, chociaż studenci faktycznie korzystają z narzędzi informatycznych także podczas nauki dwóch przedmiotów: komputerowe systemy rachunkowości i ekonometria. Nadal jednak na wykształcenie umiejętności posługiwania się komputerowymi systemami rachunkowości, w ramach specjalności Rachunkowość i podatki, przeznaczono zbyt mało godzin, tj. 30 godzin w systemie stacjonarnym, podczas których studenci powinni nauczyć się obsługi trzech programów informatycznych do prowadzenia ksiąg rachunkowych, ewidencji sprzedaży oraz kadr i płac. Zaplanowana w programie liczba godzin pozwala jedynie na wykształcenie umiejętności z zakresu podstawowych funkcji wyżej wymienionych programów. Z punktu widzenia pracodawców, którzy podejmują decyzję o zatrudnieniu absolwentów umiejętność obsługi komputerowych programów rachunkowych jest jedną z podstawowych umiejętności oczekiwanych od absolwentów kierunku Rachunkowość i podatki. Realizacja tego projektu umożliwi zwiększenie liczby godzin zajęć wykorzystujących programy do prowadzenia księgowości na specjalności Rachunkowość i podatki (która obecnie jest niewielka), co pozwoli absolwentom łatwiej odnaleźć się na rynku pracy.

Na kierunku Finanse, rachunkowość i podatki nie są prowadzone zajęcia z wykorzystaniem e-learningu.

Treści kształcenia ujęte są w moduły. Moduł podstawowy (11 przedmiotów) stanowią przedmioty, które zapewniają dobre podstawy wiedzy i umiejętności z dziedziny nauk ekonomicznych. Podkreślić należy, że student otrzymuje też w ramach tych przedmiotów solidne podstawy metod ilościowych (Matematyka, Statystyka, Ekonometria) w wymiarze 180 godzin na studiach stacjonarnych i 90 na niestacjonarnych. Treści kształcenia w ramach modułu kierunkowego (22 przedmioty) to przede wszystkim przedmioty związane z dyscypliną finanse oraz przedmioty wspomagające, takie jak Matematyka finansowa czy Prawo gospodarcze. Treści kształcenia realizowane są w ramach dwóch specjalności: Rachunkowość i podatki oraz Finanse podmiotów gospodarczych. Treści specjalnościowe są zgodne z nazwami specjalności i założonymi efektami dla ocenianego kierunku. Dobór przedmiotów w toku studiów jest bardzo dobry, zgodny z dyscyplinami wskazanymi dla kierunku, jak również zapewniający zdobycie umiejętności o charakterze narzędziowym, również w zakresie metod ilościowych.

Proces kształcenia na kierunku Finanse, rachunkowość i podatki realizowany jest w oparciu o treści programowe zawarte w sylabusach przedmiotów. Treści poszczególnych przedmiotów ujęte w sylabusach są określone stosunkowo szczegółowo, z podziałem na formę prowadzenia zajęć. Treści określone w sylabusie z języka obcego obejmują zagadnienia związane z językiem biznesowym i specjalistycznym. W ocenie ZO PKA dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia potrzeby środowiska gospodarczego.

Podkreślić należy również przydatność realizacji przedmiotu "Warsztaty w języku obcym", na którym studenci zapoznają się ze słownictwem specjalistycznym, w tym z zasadami tworzenia korespondencji handlowej. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA potwierdzili, iż treści programowe są dla nich przejrzyste, zrozumiałe i zgodne z realizowanymi tematami podczas zajęć. Studenci mają dostęp do sylabusów przedmiotów poprzez stronę internetową oraz u nauczycieli akademickich prowadzących dane zajęcia

Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA, wyrazili pozytywną opinię o możliwości uczestniczenia w dodatkowych kursach realizowanych z języka angielskiego oraz japońskiego. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA wyrazili opinię, iż poziom kształcenia języka obcego jest wysoki i odpowiada ich oczekiwaniom. Studenci zwrócili jednak uwagę na niewystarczającą liczbę godzin laboratoryjnych z wykorzystaniem specjalistycznego oprogramowania komputerowego dedykowanego dla ocenianego kierunku. Opinię powyższą podziela Zespół Oceniający.

Treści programowe modułu praktyk zawodowych odpowiadają założonym dla tego modułu efektom. Występuje zróżnicowanie treści pomiędzy Praktykę I oraz II. W Praktyce II występują treści związane ze specjalnością, sformułowane w sposób na ogół konkretny (np. zapoznanie się z zakładowym planem kont, zasadami prowadzenia ksiąg rachunkowych, w tym ewidencjonowania majątku, rozliczeń jednostki, kosztów, przychodów oraz z zasadami ustalania wyniku finansowego, wykorzystywanymi programami finansowo - rachunkowymi przez jednostkę, itp.).

Na uwagę i wysoką ocenę zasługuje realizacja modułu Projekt transferowy (praktyczny), który stanowi istotny element kształcenia na profilu praktycznym i może być uznany za przykład dobrej praktyki. Ma on na celu nauczanie studentów planowania i realizacji projektu praktycznego, zawierającego część badawczą opracowaną na przykładzie rzeczywistej organizacji. Przegląd prac projektowych przedstawionych podczas wizytacji pozwala stwierdzić, że analizowane projekty były zrealizowane zgodnie z metodyką prowadzenia badań,

miały walor praktyczności, a niektóre z nich miały cechy pracy licencjackiej (do pracy licencjackiej brakowało części teoretycznej, podbudowanej przeglądem literatury).

Zgodność kierunku z potrzebami rynku pracy najlepiej potwierdza sytuacja pierwszych absolwentów, ponieważ w badanej grupie 25 osób, które ukończyły kierunek w 2017 roku, tylko dwie osoby pozostawały bez zatrudnienia.

2.2.

Program studiów na kierunku FRiP przewiduje wiele metod weryfikacji efektów kształcenia. Najczęściej stosowane metody na kierunku Finanse, rachunkowość i podatki to egzaminy (pisemne lub ustne), kolokwia, prezentacje, referaty, projekty indywidualne lub grupowe. Na poziomie poszczególnych przedmiotów metody weryfikacji określone są w sylabusach. Wyodrębniane są metody oceny formującej oraz podsumowującej. W ramach pierwszej grupy stosowane są takie metody jak m.in.: obserwacja, test, dyskusja, ocena realizacji zadania, ocena projektu, ocena aktywności na zajęciach. W ramach oceny podsumowującej stosowane są m.in.: kolokwia, testy, zaliczenia i egzaminy ustne. Metody weryfikacji efektów przedmiotowych są dobrze dobrane do specyfiki przedmiotu. Uwzględniają one możliwość weryfikowania wiedzy, umiejętności, ale również kompetencji społecznych (tam gdzie są one określone).

Weryfikacja efektów praktyk odbywa się z jednej strony przez opiekuna praktyk w organizacji, z drugiej przez opiekuna praktyk na Wydziale. Opiekun praktyki ze strony organizacji potwierdza odbycie praktyki oraz wykonywane zadania, natomiast opiekun praktyk na Wydziale ocenia sprawozdanie z praktyki. Podstawą do odbycia praktyki jest podpisanie umowy pomiędzy pracodawcą a Uczelnią, która zawiera program praktyk. Realizację praktyk koordynuje Opiekun praktyk, który wspiera studentów w poszukiwaniu miejsc praktyk, dysponując bazą firm z regionu. Opiekunowie praktyk, bazując na dobrej znajomości podmiotów przyjmujących studentów na praktyki, dobierają najbardziej odpowiedni dla danego studenta profil firmy, biorąc pod uwagę predyspozycje i zainteresowania studenta. Do grona pracodawców, którzy regularnie współpracują z Wydziałem, umożliwiając studentom realizację praktyk, należą znaczące i rozpoznawalne w regionie przedsiębiorstwa zlokalizowane na terenie Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. W przypadku wyboru przez studenta miejsca praktyki zawodowej, które pojawia się po raz pierwszy w bazie uczelni, opiekun praktyk weryfikuje pracodawcę poprzez wizytę w siedzibie, w trakcie której badana jest możliwość zrealizowania programu praktyk w miejscu pracy. Potwierdzeniem realizacji praktyki jest Karta przebiegu praktyki wraz z pisemnym sprawozdaniem studenta. Na karcie znajduje się ocena z praktyki, która jest średnią z dwóch ocen, jednej wystawionej przez opiekuna praktyk ze strony pracodawcy na podstawie stopnia osiągnięcia efektów kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych i drugiej oceniającej uzyskaną wiedzę, wystawionej przez opiekuna praktyk ze strony uczelni. Badane karty przebiegu praktyki potwierdzają zgodność zakresu praktyki ze specjalnością.

Regulamin dopuszcza zaliczenie praktyki na podstawie wykonywanej pracy, chociaż uczelnia nie posiada na ocenianym kierunku uprawnienia do potwierdzania efektów uczenia się poza system studiów, gdyż nie posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora, ani dotychczas pozytywnej oceny PKA na tym kierunku. Przyjęto, że studenci, którzy pracują zawodowo, mogą ubiegać się o zaliczenie praktyki w całości lub częściowo. Zaliczenie praktyki w całości występuje pod warunkiem, że praca studenta pozwala na osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia ujętych w programie praktyk, a wybiórcze osiągnięcie efektów kształcenia skutkuje zaliczeniem częściowym. Studenci są zobowiązani do przedstawienia zakresu obowiązków oraz zaświadczenia o zatrudnieniu. Zaliczenie praktyk na podstawie pracy

zawodowej zatwierdza Dziekan, na podstawie oceny Opiekuna praktyk przeprowadzonej w zakresie zgodności zakresu obowiązków z specjalnością, co nie pozwala w pełni na zidentyfikowanie zgodności uzyskanych efektów uczenia się z efektami kształcenia sformułowanymi dla praktyk. System zaliczania praktyki na podstawie pracy zawodowej bazuje jedynie na ocenie opiekuna praktyk ze strony uczelni i nie uwzględnia oceny przedstawiciela pracodawcy, która występuje jako istotny składnik oceny praktyk odbywanych przez studentów w zwyczajnym trybie.

Przedstawione formularze zaliczenia pracy zawodowej w poczet praktyki, które zostały niewłaściwie nazwane formularzami zwolnienia z praktyki, potwierdzają zgodność wykonywanych obowiązków w miejscu pracy z programem praktyk. W jednym badanym przypadku możliwość osiągnięcia w pełni efektów kształcenia w ramach praktyki na 4 semestrze przez studentkę zatrudnioną na stanowisku referent w Biurze Obsługi Inwestora w Zakładzie Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. może budzić zastrzeżenia. Wprawdzie uczelnia zaleca studentom odbywanie praktyk zawodowych w 2 i 4 semestrze w tej samej jednostce, w celu ułatwienia zgromadzenia dokumentacji wykorzystywanej na potrzeby pracy dyplomowej, jednak z punktu widzenia osiągania efektów kształcenia takie postępowanie może utrudniać studentom uzyskanie bardziej zróżnicowanych umiejętności. Wyżej wskazany przykład potwierdza możliwość wystąpienia tego rodzaju ograniczenia, Studentka, uzyskała zaliczenie praktyk na 2 i 4 semestrze pracując na tym samym stanowisku w tym samym zakładzie pracy. Jak wynika ze sprawozdania wykonywała czynności, które można przypisać do zakresu zadań sekretarki. Zakres zadań był w pełni zgodny z programem praktyki dla 2 semestru, który zakłada zapoznanie się studenta ze strukturą organizacyjną i formą prawną podmiotu, organizacją pracy administracyjno-biurowej oraz wykorzystywanymi w tym celu systemami informatycznymi i technicznymi. W przypadku praktyki odbywanej na 4 semestrze zakres nie odpowiadał w całości zakładanym treściom programowym i zadaniom, w szczególności pozycji „Zapoznanie studenta z zakładowym planem kont, zasadami prowadzenia ksiąg rachunkowych, w tym ewidencjonowania majątku, rozliczeń jednostki, kosztów, przychodów oraz z zasadami ustalania wyniku finansowego”. System zaliczania praktyki na podstawie pracy zawodowej wymaga zmian zarówno w zakresie badania osiągniętych efektów kształcenia jak i dokonywania oceny zgodności zakresu obowiązków na zajmowanym stanowisku pracy z programem praktyk.

Jak wynika z wypowiedzi Opiekuna praktyk, który odpowiada za organizację praktyk na kierunku Finanse, rachunkowość i podatki, przebieg praktyk podlega wyrywkowemu monitorowaniu poprzez prowadzenie rozmów telefonicznych ze studentami i opiekunami praktyk ze strony pracodawcy, przy czym nie są opracowywane pisemne sprawozdania, np. raporty z tych kontaktów. Zgodnie z nowym zarządzeniem rektora z 2017 r. w sprawie procedur obowiązujących na uczelni konsultacje będą miały w przyszłości formę pisemną. Pracodawcy uczestniczący w spotkaniu potwierdzili przyjmowanie studentów na praktyki i zatrudnianie u siebie najlepszych absolwentów PWSZ w Legnicy. Godny przywołania jest przykład przedstawiony przez przedstawiciela jednej z firm uczestniczących w spotkaniu. Spółka z kapitałem zagranicznym, która przyjęła na praktykę dwie studentki do działu księgowości, po zakończeniu praktyk zatrudniła obydwie studentki w ramach Agencji Pracy Tymczasowej i umożliwiła im kontynuowanie studiów stacjonarnych poprzez dostosowanie elastycznego czasu pracy do programu studiów.

Z punktu widzenia weryfikacji efektów „miękkich” (kompetencji społecznych) ciekawą inicjatywą są prowadzone przez Biuro Karier warsztaty coachingowe. Z informacji uzyskanych podczas wizytacji wynika, że skuteczność takich warsztatów jest duża, jednak korzystają z nich tylko pojedyncze osoby z ocenianego kierunku. W kontekście dużej wagi jaką kompetencjom

społecznym przypisują pracodawcy, należałoby rozważyć upowszechnienie takich warsztatów wśród studentów kierunku FRiP.

Z punktu widzenia weryfikacji efektów kształcenia dużą rolę odgrywają projekty transferowe (praktyczne). Po pierwsze ze względu na tematykę, która pozwala rozwiązywać konkretne problemy organizacji (np. opracowania w ramach projektu polityki cen transferowych, opracowanie usługi dla biura rachunkowego związanej z rozliczeniami podatkowymi osób pracujących za granicą). Po drugie ze względu na sam proces realizacji projektu, w tym rozmowy dotyczące określenia celu i planu projektu, dyskusja nad otrzymanymi wynikami, napisanie raportu z przeprowadzonych w ramach projektu badań, które stanowią dobry sposób na zweryfikowanie umiejętności związanych z planowaniem i realizacją projektu, umiejętnościami formułowania wniosków, zaprezentowania wyników, itp.

Przegląd prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych dokonany przez Zespół Oceniający PKA pozwala stwierdzić, że prace mają na ogół formę testów i zadań. Prace są opisywane przez prowadzących. Oceny z prac są na ogół zróżnicowane. Prace są starannie archiwizowane. Analizowane prace pozwalały na weryfikację efektów kształcenia z danego przedmiotu.

Częścią systemu weryfikacji efektów kształcenia jest ocena prac dyplomowych. Zespół Oceniający przeanalizował łącznie 97 prac licencjackich, które były obronione w roku akademickim 2016/2017, z czego 44 to prace na studiach niestacjonarnych a 53 na stacjonarnych. Tematyka wszystkich prac związana jest bezpośrednio z dyscyplinami, do których odnoszą się kierunkowe efekty kształcenia, tj.: finanse, ekonomia i nauki o zarządzaniu. Zdecydowana większość prac obejmuje zagadnienia finansów, pojedyncze prace są z zakresu pozostałych dyscyplin.

Dokonany przez Zespół Oceniający przegląd prac dyplomowych pozwala stwierdzić, że odpowiadają one standardowi prac licencjackich dla profilu praktycznego. Prace dyplomowe są w pełni zgodne ze studiowanym kierunkiem oraz specjalnością. Należy jednak zwrócić uwagę, że niektóre z prac mają charakter opisowy, standardowy, z niewielkim wkładem praktycznym. W tym zakresie dobrym punktem odniesienia mogą być projekty praktyczne realizowane w ramach programu studiów, bowiem w niektórych przypadkach, po dodaniu części teoretycznej, literaturowej, stanowiłyby one dobrą pracę licencjacką na profilu praktycznym.

Z przeprowadzonej przez ZO PKA analizy wynika, iż ocena osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia przez studentów odbywa się w sposób rzetelny, transparentny i umożliwiający porównywanie wyników oceny. Weryfikacja osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia odbywa się w sposób zgodny z Regulaminem Studiów. W Uczelni funkcjonuje procedura sprawdzania prac dyplomowych przez komputerowy system anty-plagiatowy. Ponadto promotorzy prac dyplomowych przekazują studentom informacje dotyczące zasad wykorzystania własności intelektualnej w taki sposób, aby nie popełnić plagiatu.

W czasie spotkania z ZO PKA studenci ocenianego kierunku potwierdzili, iż system weryfikacji zakładanych efektów kształcenia jest dla nich transparentny i umożliwia obiektywną ocenę ich osiągnięcia. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA uznali, że są oceniani bezstronnie, rzetelnie i obiektywnie. Ponadto, przyznali, że w czasie realizacji procesu kształcenia, w tym w czasie sesji egzaminacyjnej, oceniani są w sposób zgodny z założeniami określonymi w sylabusach. Studenci ocenianego kierunku uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA zwrócili jednak uwagę, iż nie mają bezpośredniego wpływu na harmonogram sesji egzaminacyjnej.

2.3.

Senat Uczelni określił w drodze uchwały warunki i tryb przyjmowania na I rok studiów w roku akademickim 2018/2019 (Uchwała Nr VI/37 z dnia 30 maja 2017 r.). Uchwała reguluje wszystkie istotne elementy procesu rekrutacji na oceniany kierunek, w tym zasady przyjęć kandydatów z nową maturą, ze starą maturą, z maturą międzynarodową oraz zasady przyjęć cudzoziemców. Studenci kierunku Finanse, rachunkowość i podatki przyjmowani są na studia I stopnia w drodze konkursu świadectw dojrzałości. Postępowanie rekrutacyjne laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego regulowane jest odrębną uchwałą Senatu.

Na oceniany kierunek przyjmuje się kandydatów (w ramach ustalonego limitu), po złożeniu niezbędnych dokumentów, wg kolejności na liście rankingowej utworzonej z zastosowaniem odpowiedniego dla ocenianego kierunku algorytmu uwzględniającego liczbę punktów w postępowaniu kwalifikacyjnym uzyskanych na podstawie wyników matury. W procesie rekrutacji brane są pod uwagę takie przedmioty jak: język obcy, matematyka lub język polski oraz jeden z wybranych przedmiotów: język polski (jeśli nie został wybrany wcześniej), matematyka (jeśli nie została wybrana wcześniej), geografia, historia lub wiedza o społeczeństwie.

Sposób rekrutacji na kierunek FRiP zapewnia właściwe przygotowanie kandydata do studiowania na tym kierunku. Zasady rekrutacji na oceniany kierunek określone są w sposób wyczerpujący, są jednoznaczne, nie zawierają zapisów dyskryminujących.

W czasie spotkania z ZO PKA, studenci potwierdzili, iż zarówno sam proces rekrutacji, procedury jak i sposób informacji był dla nich przejrzysty i zrozumiały. Ponadto studenci uznali, iż kryteria rekrutacji były obiektywne, umożliwiały równy udział wszystkich kandydatów w procesie przyjmowania na studia. Informacje o procesie rekrutacji na kierunek Finanse, rachunkowość i podatki, studenci uzyskiwali m.in. ze strony internetowej, podczas targów edukacyjnych oraz od innych osób. Na internetowej stronie rekrutacji wyszczególniono m.in. procedury, warunki i tryb rekrutacji, wykaz niezbędnych dokumentów, kierunki studiów, informacje dotyczące opłat oraz terminarz rekrutacji. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA pozytywnie odnieśli się do przedstawienia na stronie internetowej dotyczącej rekrutacji i przebiegu studiów.

Uczelnia ma określone zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym (Uchwała Nr V/141 z dnia 30 czerwca 2015 r.). Na ocenianym kierunku studiów potwierdzanie efektów uczenia się będzie możliwe po otrzymaniu pozytywnej oceny PKA.

Zasady zaliczania poszczególnych etapów studiów określone są w Regulaminie studiów. Rozdział Regulaminu „Zasady studiowania i zaliczania semestru” określa w sposób szczegółowy zasady zaliczania przedmiotów i zaliczania semestru, z możliwością dopuszczalnego deficytu punktów ECTS. W Regulaminie określone są również zasady postępowania w przypadku zmian w toku studiów, takich jak zmiana uczelni, kierunku lub formy zajęć. Można uznać, że zasady dotyczące zaliczania, oceniania i przenoszenia osiągnięć studenta, są sformułowane w sposób zrozumiały i jednoznaczny.

Proces dyplomowania na ocenianym kierunku rozpoczyna się rok przed planowanym zakończeniem studiów. Studenci wybierają promotora spośród grona nauczycieli akademickich przypisanych do danej specjalności. Temat pracy dyplomowej jest ustalany pomiędzy studentem i promotorem, następnie zatwierdzany przez Dziekana i Radę Wydziału. W Uczelni prace dyplomowe poddawane są analizie w komputerowym systemie antyplagiatowym. Obrona pracy dyplomowej na ocenianym kierunku polega na udzieleniu odpowiedzi na wylosowane przez dyplomanta pytania.

Proces dyplomowania obejmuje pisanie pracy dyplomowej i realizację zajęć seminaryjnych oraz egzamin dyplomowy. Główne zasady i wymogi dotyczące procesu dyplomowania określa Zarządzenie Nr 7/14 Rektora z dnia 5 lutego 2014 r.. Zarządzenie określa wymogi jakie są stawiane pracom dyplomowym, jak również reguluje zasady i przebieg egzaminu dyplomowego. W zarządzeniu określone jest jednoznacznie, że egzamin dyplomowy służy weryfikacji założonych kierunkowych efektów kształcenia oraz znajomości problematyki objętej pracą dyplomową. Tym założeniom odpowiada przebieg egzaminu dyplomowego, podczas którego student prezentuje tezy pracy dyplomowej oraz odpowiada na trzy pytania: z pracy, z zakresu przedmiotów podstawowych i kierunkowych oraz z zakresu specjalności.

Student ma zapewnioną opiekę promotora w czasie pisania pracy dyplomowej w ramach seminarium. Wymiar godzinowy (75 godzin na studiach stacjonarnych i 40 na niestacjonarnych) i liczba punktów przewidzianych na zajęcia seminaryjne (5 punktów) są w zupełności wystarczające do zrealizowania efektów kształcenia tego modułu. Zaliczanie efektów kształcenia w procesie dyplomowania przeprowadzane jest w sposób właściwy.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Pogram studiów na kierunku Finanse, rachunkowość i podatki ma strukturę modułową, z wyodrębnieniem takich modułów jak: kształcenia ogólnego, podstawowego, kierunkowego, specjalnościowego, praktyki oraz praca dyplomowa. Struktura programu studiów jest prawidłowa. Wymiar godzinowy poszczególnych modułów i przedmiotów, jak również łączny nakład pracy studenta w toku studiów są wystarczające do zrealizowania założonych efektów kształcenia. Studenci przyznali, iż realizowany program kształcenia umożliwia im pełne osiągnięcie efektów kształcenia określonych w sylabusach modułów, zarówno w odniesieniu do zajęć odbywanych w Uczelni jak również praktyki zawodowej.

Nakład pracy studenta na zajęciach związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym służącym zdobywaniu umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych wynosi 140 oraz 147 w zależności od specjalności. W kilku przypadkach zauważono, że wszystkie punktu ECTS z danego przedmiotu zaliczone są do zajęć praktycznych, również w przypadku, gdy jest to wykład a z opisu przedmiotu wynika, że część nakładu pracy studenta jest związana ze zdobywaniem wiedzy teoretycznej stanowiącej podstawę zajęć praktycznych.

Dobór form zajęć dla poszczególnych przedmiotów nie budzi zastrzeżeń i odpowiada specyfice profilu praktycznego. Duża i różnorodna jest oferta miejsc odbywania praktyk. Pracodawcy mają realny wpływ na kształtowanie programu i jego modyfikację. Zakres i poziom efektów kształcenia uzyskanych przez studentów w trakcie praktyk są skutecznie weryfikowane poprzez ocenę dokonywaną przez Opiekunów praktyk ze strony pracodawcy i ze strony uczelni. Skuteczności systemu nie można w pełni potwierdzić w stosunku do praktyk zawodowych zaliczanych na podstawie pracy zawodowej, ponieważ samo sprawdzenie zgodności zakresu obowiązków na zajmowanym stanowisku pracy z programem praktyk nie jest tożsame ze zweryfikowaniem efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie pracy.

Mocną stroną kierunku jest bliska i regularna współpraca przy kształtowaniu oferty edukacyjnej szerokiego grona interesariuszy, do których należą min. Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna, organizacje branżowe, takie jak Polskie Towarzystwo Ekonomiczne i Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, biura rachunkowe, instytucje finansowe, liczne przedsiębiorstwa produkcyjne oraz podmioty publiczne. W jednym badanym przypadku zastrzeżenia budził możliwość osiągnięcia w pełni efektów kształcenia w ramach praktyki na 4

semestrze przez studentkę zatrudnioną na stanowisku referent w Biurze Obsługi Inwestora w Zakładzie Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o..

Stosowane metody kształcenia, zgodnie z informacjami zawartymi w sylabusach przedmiotów, zakładają wykorzystanie form aktywizujących studentów (m.in. obejmują one projekty indywidualne i grupowe, warsztaty, laboratoria, seminaria i ćwiczenia) pozwalają na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia w obszarze umiejętności oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy. Programy studiów dla ocenianego kierunku obejmują moduły zajęć powiązane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze powyżej 50% ogólnej liczby punktów ECTS.

Treści kształcenia na ocenianym kierunku są jego silną stroną. Przedmioty podstawowe i kierunkowe dają dobre podstawy do studiowania treści specjalistycznych. Stosunkowo wysoki jest wymiar godzinowy przedmiotów o charakterze ilościowym (Matematyka, Statystyka, Ekonometria). Treści specjalności są dobrze dobrane do ich nazwy, jak również odpowiadają koncepcji kształcenia na kierunku, z podkreśleniem i wyodrębnieniem zagadnień podatkowych.

Na wysoką ocenę zasługuje realizacja, w kontakcie z wybraną organizacją, modułu Projekt transferowy (praktyczny), który pozwala studentom nabyć umiejętności praktyczne, w tym badawcze oraz kompetencje społeczne potrzebne na rynku pracy. Prowadzenie projektów transferowych, które stanowią istotny element kształcenia na profilu praktycznym, można uznać za przykład dobrej praktyki na uczelni. Projekty te realizowane są w ścisłej współpracy z pracodawcami i polegają na przedstawieniu wybranego zagadnienia z perspektywy jednostki lub na zaproponowaniu rozwiązania rzeczywistego problemu zidentyfikowanego w danym podmiocie. Student pracuje pod nadzorem nauczyciela akademickiego jednocześnie współpracując z opiekunem ze strony zakładu pracy. Dzięki realizacji projektów studenci mają okazję zapoznać się z aktualnymi i realnymi potrzebami podmiotów gospodarczych. Mogą również wykazać się kreatywnością podczas opracowania możliwych rozwiązań zidentyfikowanych problemów oraz czerpać satysfakcję ze swojej pracy w przypadku wdrożenia jej efektów w praktyce. Projekty te są równie ważne dla otoczenia społeczno-gospodarczego, ponieważ pozwalają pracodawcom odczuć realną pomoc ze strony władz uczelni w ich bieżącym funkcjonowaniu.

W zakresie organizacji procesu kształcenia ZO PKA zauważył, co potwierdzili studenci na spotkaniu, że na studiach niestacjonarnych zajęcia w niedzielę planowane są zbyt późno, bo nawet do 20:30.

Na ocenianym kierunku system weryfikacji efektów kształcenia funkcjonuje prawidłowo. Program studiów przewiduje wiele metod weryfikacji efektów kształcenia, z podziałem na metody oceny formułującej oraz podsumowującej. Weryfikacja efektów praktyk odbywa się dwutorowo: z jednej strony dokonuje jej opiekun praktyk ze strony organizacji, z drugiej opiekun praktyk na Wydziale. Przegląd prac przejściowych pozwala stwierdzić, że umożliwiają one weryfikację założonych dla przedmiotu efektów kształcenia. Prace są starannie archiwizowane. W procesie dyplomowania następuje weryfikacja założonych kierunkowych efektów kształcenia m.in. na egzaminie dyplomowym, podczas którego student prezentuje tezy pracy dyplomowej oraz odpowiada na trzy pytania: z pracy, z zakresu przedmiotów podstawowych i kierunkowych oraz z zakresu specjalności.

Zasady rekrutacji na kierunek FRiP zapewniają właściwe przygotowanie kandydata do studiowania na tym kierunku. Zasady rekrutacji na oceniany kierunek określone są w sposób wyczerpujący, są jednoznaczne, nie zawierają zapisów dyskryminujących. Również zasady dotyczące zaliczania, oceniania i przenoszenia osiągnięć studenta, są sformułowane w sposób zrozumiały i jednoznaczny.

Dobre praktyki

Przykładem dobrej praktyki stosowanej na uczelni jest realizacja tzw. „projektów transferowych” na 4 semestrze w ramach modułu Projekt praktyczny, któremu przypisano 3 pkt. ECTS. Student pracuje pod nadzorem nauczyciela akademickiego współpracując z opiekunem ze strony zakładu pracy. Wydział wspiera studentów poprzez taką organizację pracy, aby studenci stacjonarni mieli jeden dzień w tygodniu wolny, co umożliwia im regularny kontakt z pracodawcami. W trakcie dwóch zakończonych semestrów powstało 75 projektów transferowych. Tematyka projektów transferowych jest proponowana przez pracodawców i wynika z ich realnych potrzeb. Projekt polega na przedstawieniu wybranego zagadnienia z perspektywy jednostki lub na zaproponowaniu rozwiązania rzeczywistego problemu zidentyfikowanego w danym podmiocie. Uczelnia podpisuje umowę z zakładem pracy, na mocy której student otrzymuje dostęp do danych podmiotu. Wyniki projektu transferowego są przekazywane do zakładu pracy, jeżeli student otrzyma ocenę pozytywną. Najczęściej projekty transferowe są wykonywane we współpracy z pracodawcami, którzy przyjmują studentów na praktyki zawodowe lub zatrudniają studentów kierunku. O praktyczności projektów transferowych świadczą dwa przykłady przywołane przez studentów w trakcie spotkania z ZO PKA. Pierwsza praca była zrealizowana w biurze rachunkowym, które planowało świadczyć nową usługę – rozliczenie podatku dochodowego dla osób pracujących z granicą. Studentka pracująca w tym biurze opracowała standard usługi, który na podstawie rezultatów projektu transferowego został wprowadzony do oferty biura. Kolejny projekt został wykonany we współpracy z firmą z udziałem kapitału zagranicznego, działającą w grupie podmiotów powiązanych. Spółka ta była zobowiązana do zastosowania polityki cen transferowych, co wynikało z zmian prawnych. Studentka uczestnicząc w praktyce pilotażowej opracowała założenia takiej polityki, następnie wdrożonej w przedsiębiorstwie. Studenci jako najważniejsze zalety projektów transferowych wskazywali dwie właściwości, możliwość pogłębionego przeanalizowania rzeczywistego problemu występującego w danej jednostce oraz wykorzystanie pracy nad projektem transferowym jako bardzo dobrego ćwiczenia do przyszłej pracy dyplomowej. Z kolei pracodawcy cenią sobie, co wyrazili na spotkaniu, świeże spojrzenie na problem ze strony studentów oraz pomoc merytoryczną ze strony wykładowców uczelni w rozwiązaniu problemowego zagadnienia. Przedsiębiorcy, którzy uczestniczyli w projektach transferowych potwierdzili, w trakcie spotkania, swoje zainteresowanie kolejnymi projektami.

Zalecenia

1. Należy dokonać przeglądu punktacji ECTS z punktu widzenia oceny, czy całość punktów ECTS ze wskazanych przedmiotów jest rzeczywiście związana z praktycznym przygotowaniem zawodowym służących zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych. Dotyczy to w szczególności przedmiotów, na których nakład pracy studenta jest związany również ze zdobywaniem wiedzy teoretycznej.
2. Należy sformułować w większym zakresie niż występuje to obecnie w sylabusach, efekty z zakresu kompetencji społecznych, w szczególności dla przedmiotów, na których realizowane są aktywne formy prowadzenia zajęć (ćwiczenia, laboratoria, projekty, seminaria).
3. Należy zwiększyć liczbę godzin zajęć z wykorzystaniem specjalistycznego oprogramowania komputerowego, w tym programów do prowadzenia księgowości na specjalności Rachunkowość i podatki, co pozwoli absolwentom łatwiej odnaleźć się na rynku pracy.
4. Należy rozważyć ograniczenie możliwości zaliczania praktyk znajdujących się w programie 2 i 4 semestru na podstawie pracy na tym samym stanowisku i w tym samym

zakładzie pracy, co pozwoli studentom na uzyskanie bardziej zróżnicowanych umiejętności praktycznych.

5. Należy zmienić sformułowanie używane w zarządzeniach i regulaminach odnoszących się do praktyk studenckich, mówiące, że „student może starać się o *zwolnienie z praktyki* jeżeli wykonywane czynności zawodowe są zgodne z zakładanymi efektami kształcenia” na następujące: „student może starać się o *zaliczenie praktyki na podstawie wykonywanej pracy*, jeżeli wykonywane czynności zawodowe są zgodne z zakładanymi efektami kształcenia”. Zmiana ta będzie odpowiadała faktycznej idei regulacji i zapewni zgodność z przepisami prawa m.in. z Ustawą prawo o szkolnictwie wyższym, której zapisy wyraźnie wskazują, że na profilu praktycznym praktyka jest obowiązkowym przedmiotem.
6. Należy zmienić zasady zaliczania praktyk na podstawie wykonywanej pracy poprzez określenie kryteriów dla oceny zgodności zakresu obowiązków z programem praktyk oraz dodanie sposobu weryfikowania uzyskanych, w trakcie wykonywanej pracy, efektów uczenia się z efektami kształcenia sformułowanymi dla praktyk, np. poprzez dodanie oceny przedstawiciela pracodawcy.
7. Należy rozważyć wykorzystanie rozwiązania polegającego na prowadzeniu projektów transferowych jako pożądanego modelu opracowania pracy dyplomowej, co zapewni nie tylko praktyczny charakter prac, ale zwiększy ilość prac opartych o konkretne studia przypadków.
8. Należy dostosować harmonogram zajęć dydaktycznych na studiach niestacjonarnych do potrzeb studentów, m.in. w zakresie czasu trwania zajęć oraz dostosować przerwy. Należy unikać planowania zajęć na studiach niestacjonarnych w niedziele do godziny 20:30.
9. Zaleca się większe włączenie studentów w przygotowanie harmonogramu sesji egzaminacyjnej, np. poprzez konsultowanie terminów ze starostami grup lub przedstawicielami Samorządu Studenckiego.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia

3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

Polityka jakości realizowana w jednostce odpowiedzialnej za realizację procesu kształcenia na kierunku *finanse, rachunkowość i podatki* jest częścią misji i Strategii rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy, którą na mocy Uchwały Senatu Nr VEB z dn. 28.05.2013 r. przyjęto do realizacji na lata 2014-2020. Szczegółowy opis działań podejmowanych w ramach prowadzonej polityki jakości wraz z jej założeniami przedstawiono w strategii rozwoju Wydziału Nauk Technicznych i Ekonomicznych, którą wprowadzono Uchwałą Rady Wydziału Nr IIV7 z dn. 19.01.2016 r. na okres 2014-2020. Składowe elementy polityki jakości zawiera także wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, który poprzez wyznaczone cele strategiczne, uporządkowany opis działań systemowych oraz stosowanie odpowiednich narzędzi wspiera jej realizację.

Jednostka prowadząca oceniany kierunek określiła i stosuje w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zasady projektowania i zatwierdzania programów kształcenia, które aktualnie reguluje Uchwała Senatu Nr VI/26 z dn. 24.01.2017 r. w sprawie *wprowadzenia wytycznych dotyczących planów i programów studiów w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Witelona w Legnicy*, a uprzednio Uchwała Senatu Nr V/122 z dn.

17.02.2015 r. w sprawie ustalenia wytycznych dla rad wydziałów w zakresie projektowania programów kształcenia.

Zasady projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programu kształcenia zostały doprecyzowane w Uchwale Nr III/71 Rady Wydziału Nauk Technicznych i Ekonomicznych z dnia 05.12.2017 r., która reguluje funkcjonowanie wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale Nauk Technicznych i Społecznych. Są to w szczególności zapisy określone w § 30, wskazującym zakres działań podejmowanych na etapie projektowania nowego programu kształcenia, w § 31 odnoszącym się do doskonalenia i zatwierdzania planów studiów i programu kształcenia oraz w § 32 zawierającym opis postępowania w ramach weryfikacji i monitorowania efektów kształcenia w celu ich doskonalenia.

Na systematyczne i kompleksowe monitorowanie programów kształcenia w celu ich doskonalenia wskazują także zapisy Zarządzenia Rektora nr 52/17 z dnia 30.10.2017 r. w sprawie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Witelona w Legnicy.

Projektowanie programów kształcenia na ocenianym kierunku odbywa się w oparciu o konsultacje z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi. Zawarty w wyżej wymienionych dokumentach uporządkowany opis działań podejmowanych w zakresie projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programu kształcenia określa udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Potwierdzeniem zaangażowania pracodawców w kształtowanie programów jest sprawozdanie z posiedzenia Zespołu ds. Jakości Kształcenia z dnia 18.03.2016 r., w którym zaznaczono znaczący wkład interesariuszy z otoczenia społeczno-gospodarczego w projektowanie programu kształcenia studiów II stopnia na kierunku Finanse i Zarządzanie w Przedsiębiorstwie. Utworzenie nowej specjalności, *Finanse i inwestycje przedsiębiorstw*, może stanowić kontynuację edukacji dla absolwentów specjalności *Finanse podmiotów gospodarczych* studiów I stopnia ocenianego kierunku.

Szczególny sposób wpływu na program kształcenia zapewniają reprezentanci poszczególnych grup interesariuszy, działający w gremiach powołanych na rzecz doskonalenia jakości kształcenia, stanowiących jednocześnie strukturę organizacyjną wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. W związku z powyższym na poziomie Uczelni powołano Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia, w którego skład wchodzi: Prorektor ds. Dydaktyki i Studentów, jako przewodniczący, Dziekani wydziałów, Uczelniany koordynator ds. monitorowania losów zawodowych absolwentów oraz wskazany przez Samorząd Studencki przedstawiciel studentów.

Na poziomie Wydziału Nauk Technicznych i Ekonomicznych powołano Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, Komisję ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, Komisję ds. Oceny Jakości Kształcenia oraz Komisję ds. Współpracy z Interesariuszami. W Wydziałowym Zespole ds. Jakości Kształcenia zasiadają studenci wydelegowani przez wydziałowy organ Samorządu Studenckiego. W ramach prac Zespołu studenci przedstawiają opinię dotyczącą bieżących spraw, m.in. zmian w planach i programach kształcenia, efektów kształcenia, analizy ankiet studenckich. Ponadto Samorząd Studencki Wydziału Nauk Technicznych i Ekonomicznych opiniuje propozycje zmian planów i programów studiów.

Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia został powołany Zarządzeniem Dziekana nr 4/17 z dn. 17.10.2017 r., a jego skład poza przewodniczącym - Dziekanem wydziału - stanowią: Wydziałowy Koordynator programu Erasmus i ECTS, co najmniej jeden nauczyciel akademicki z każdego prowadzonego na wydziale kierunku oraz co najmniej jeden przedstawiciel studentów reprezentujący dany kierunek studiów, w tym kierunek *finanse, rachunkowość i podatki*.

Komisję ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz Komisję ds. Oceny Jakości Kształcenia reprezentuje prodziekan, a w pracach każdej z nich bierze udział co najmniej

dwóch nauczycieli akademickich wskazanych przez Dziekana z każdego prowadzonego na wydziale kierunku oraz co najmniej jeden przedstawiciel studentów z każdego prowadzonego kierunku.

Z kolei Komisję ds. Współpracy z Interesariuszami tworzą: wskazany przez Dziekana przewodniczący, co najmniej jeden nauczyciel akademicki, przedstawiciel pracodawców oraz przedstawiciel studentów.

Program i efekty kształcenia realizowane na kierunku *finanse, rachunkowość i podatki* zostały opracowane w oparciu o KRK dla profilu praktycznego, przyjęte i zatwierdzone przez Radę Wydziału Nauk Technicznych i Ekonomicznych (Uchwała Nr II/67 z dn. 21.05.2013 r.) oraz Senat Uczelni (Uchwała Nr V/42 z dn. 28.05.2013 r.). Kształcenie na kierunku uruchomiono od roku akademickiego 2014/2015.

Z uzyskanych w toku wizytacji informacji wynika, iż fundamentalną podstawą tworzonego programu dla ocenianego kierunku był program specjalności Rachunkowość i audyt wewnętrzny, realizowanej na kierunku zarządzanie, a później na ekonomii, z której kierunek *finanse, rachunkowość i podatki* się wywodzi. Perspektywa uruchomienia kształcenia w ramach kierunku *finanse, rachunkowość i podatki*, jako nowego w ofercie kształcenia Uczelni i Wydziału pojawiła się w wyniku zaleceń PKA, sformułowanych podczas oceny programowej, zgodnie z którymi wskazano umieszczenie bloku przedmiotów specjalnościowych z zakresu rachunkowości np. w ramach kierunku finanse i rachunkowość. Na etapie realizacji planów utworzenia w/w kierunku przeprowadzono konsultacje z otoczeniem zewnętrznym w celu zweryfikowania potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy, których efektem było poszerzenie rachunkowości o podatki.

Podczas tworzenia programu kształcenia uwzględniono opinie interesariuszy wewnętrznych, których stanowili wówczas nauczyciele akademicki i studenci. W przypadku interesariuszy zewnętrznych istotne znaczenie miała konsultacja z działającym przy Uczelni Konwentem, a także wyniki oceny umiejętności i kompetencji, którą przeprowadzono wśród pracodawców zatrudniających absolwentów kierunku ekonomia.

W toku wizytacji ustalono, iż podczas tworzenia koncepcji i programu kształcenia na kierunku *finanse, rachunkowość i podatki* wizytowana jednostka nie korzystała w sposób bezpośredni z wzorców krajowych i międzynarodowych, jednakże uznano, że program częściowo uwzględnia treści wymagane do uzyskania kwalifikacji ACCA (Association of Chartered Certified Accountants), mających prestiżowe i międzynarodowe znaczenie w dziedzinie finansów.

Aktualnym potwierdzeniem potrzeby powadzenia kształcenia w ramach ocenianego kierunku studiów jest analiza rynku pracy dla powiatu m. Legnica, dokonana przez Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy we Wrocławiu, w wyniku której wskazano zawody deficytowe w regionie działalności Uczelni, a wśród nich wymieniono specjalistów ds. księgowości i rachunkowości, analityków finansowych oraz kierowników ds. finansowych.

Monitorowanie realizacji programu kształcenia na kierunku *finanse, rachunkowości i podatki* odbywa się zgodnie z założonym celem wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia, którym jest „doskonalenie programów kształcenia zgodnie ze strategią Wydziału, obowiązującymi przepisami, zaleceniami PKA, potrzebami interesariuszy wewnętrznych oraz zewnętrznych, w tym pracodawców”. W ocenie ZO działania w powyższym zakresie prowadzone są na bieżąco i z należytą starannością.

Na kierunku *finanse, rachunkowość i podatki* Wydział Nauk Technicznych i Ekonomicznych prowadzi stałe monitorowanie i okresowe przeglądy programu kształcenia, które służą jego doskonaleniu. Zgodnie z przyjętym w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zakresem odpowiedzialności i decyzyjności powyższe zadania realizuje Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia wraz z udziałem interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, w szczególności kadry realizującej zajęcia na ocenianym

kierunku oraz przedstawicieli studentów. Monitorowanie realizacji programu odbywa się na bieżąco, z kolei okresowe przeglądy dokonywane są systematycznie co najmniej raz w roku akademickim.

Przegląd programowy prowadzony jest w oparciu o ocenę jego zgodności z misją Uczelni i celami określonymi w strategii rozwoju Wydziału; weryfikację kart modułów (sylabusów), poprawność przypisania punktów ECTS do modułów, analizę obciążeń studentów pracą własną (godziny i ECTS), dostosowanie efektów kształcenia do potrzeb rynku pracy, opinie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, w tym szczególnie odnoszące się do efektów kształcenia, współpracę Uczelni z otoczeniem społeczno- gospodarczym oraz uwagi sformułowane przez podmioty przyjmujące studentów na praktyki.

Systematyczne monitorowanie oraz przeglądy programowe przyczyniły się do zmian w sylabusach przedmiotów, polegających na aktualizacji treści kształcenia oraz literatury. Ponadto udział kadry i studentów w przeglądach spowodował korekty w programie kształcenia, polegające np. na skróceniu nazwy oraz zmniejszeniu liczby punktów ECTS w przypadku przedmiotu Ekonometria i elementy prognozowania, realizowanego w ramach modułu Ekonometria, za który studenci otrzymywali 4 pkt. ECTS, a po zmianie na przedmiot Ekonometria przydzielone zostały 3 pkt. ECTS.

Wprowadzone zmiany na potrzeby kadry dotyczyły także zmiany sekwencji modułów, w wyniku których moduł Ryzyko finansowe, realizowany na 6 semestrze od roku akademickiego 2015/2016 przeniesiono na semestr 5. Powyższa zmiana podyktowana była potrzebą realizacji w/w modułu przed modułem Analiza projektów gospodarczych. Podobnie w przypadku modułu Rynki finansowe także realizowanego na 5 semestrze, który z uwagi na jego realizację przed modułem Ryzyko finansowe na wniosek opiekuna modułu Ryzyko finansowe przeniesiono na semestr 4.

W ramach doskonalenia programu kształcenia realizowanego na ocenianym kierunku wprowadzono także zmiany w zakresie liczby pkt. ECTS, zgłoszone przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, które dotyczyły: Ubezpieczeń, Analizy finansowej, Rachunkowości zarządczej, Kontroli skarbowej i podatkowej, Podatków dochodowych, Podatków pośrednich oraz lokalnych, Międzynarodowych standardów rachunkowości finansowej oraz Analizy projektów gospodarczych. Zmiany w powyższym zakresie na wniosek opiekuna modułu Matematyka finansowa oraz w wyniku pomiaru realizacji efektów kształcenia wprowadzono także w przypadku Matematyki finansowej.

Ponadto realizacja efektów kształcenia w ramach praktyk zawodowych w semestrze 2 i 4 jest odpowiedzią na postulat Opiekuna Praktyk Studenckich kierunku *finanse, rachunkowość i podatki*, który zasugerował, iż powyższe rozwiązanie usprawni proces organizacji praktyk oraz umożliwi studentom osiągnięcie założonych dla praktyk efektów kształcenia.

Z kolei na potrzeby studentów kierunku *finanse, rachunkowość i podatki* zorganizowano dodatkowe zajęcia prowadzone w formie wykładów lub warsztatów, np. warsztaty z kompetencji miękkich, organizowane we współpracy z LSSE i prowadzone przez kierowników działów HR (2016, 2017); wykład Głównego Analityka Domu XELION na temat „Realna gospodarka vs. rynki finansowe – czy ogon macha psem?” (2016 r.); w roku akademickim 2017/2018 zrealizowano cykl wykładów o tematyce dotyczącej realizacji procesów biznesowych, które zorganizowano wspólnie z firmą CCC S.A i prowadzone były przez pracowników firmy Accenture Sp. z o. o oraz Oracle i zapewniały możliwość podjęcia stażu w firmie CCC S.A.

Jednym z podstawowych celów wdrożonego na Wydziale Nauk Technicznych i Ekonomicznych wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest systematyczna i kompleksowa ocena efektów kształcenia. Ocena realizacji efektów kształcenia przeprowadzana jest zgodnie z procedurą wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, obejmuje wszystkie rodzaje zajęć i jest prowadzona na każdym etapie kształcenia, w tym w

procesie dyplomowania. W pomiarze realizacji efektów uczestniczą interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni, w szczególności kadra realizująca zajęcia na ocenianym kierunku, studenci, opiekun praktyk, Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, a także absolwenci oraz podmioty przyjmujące studentów na praktyki. Szczególne znaczenie odgrywa opinia nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe ocenianego kierunku, jednakże z uwagi na fakt, iż kierunek *finanse rachunkowość i podatki* jest stosunkowo młody, gdyż dopiero w 2017 roku mury Uczelni opuścili pierwsi jego absolwenci skala zgłaszanych propozycji zmian, służących do doskonalenia programu jest niewielka.

Ocena realizacji efektów kształcenia przeprowadzana przez kadre akademicką polega na weryfikacji dokumentacji przedmiotu potwierdzającej osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia oraz stwierdzeniu czy zostały osiągnięte zdefiniowane dla danego przedmiotu efekty kształcenia. Sprawdzenie efektów kształcenia obejmuje wszystkie kategorie efektów, co potwierdza przedłożona do wglądu ZO dokumentacja.

Ogólne wyniki pomiaru realizacji efektów kształcenia wskazują, iż powyżej 90% studentów osiągnęło kierunkowe efekty kształcenia; najpełniej osiąganymi efektami kierunkowymi są efekty z zakresu kompetencji społecznych oraz umiejętności, z kolei w nieco mniejszym stopniu efekty z zakresu wiedzy, szczególnie realizowane w ramach modułów, takich jak: Rynki finansowe, Finanse publiczne; za właściwy uznano dobór form realizacji zajęć dydaktycznych oraz metod weryfikacji efektów kształcenia, a także przydział punktów ECTS odpowiednio odzwierciedlający nakład pracy studenta niezbędny do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. W wyniku przeprowadzonej analizy nie formułowano zaleceń do doskonalenia programu kształcenia.

W ocenie ZO PKA na szczególną uwagę zasługuje objęcie szczególnym nadzorem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia prac dyplomowych poprzez opracowanie i jednoczesne przestrzeganie odpowiednich standardów pisanie pracy dyplomowej oraz wdrożenie procedury weryfikacji prac, w tym dokumentacji z procesu dyplomowania. W wizytowanej Uczelni przyjęto praktykę wyrywkowej oceny prac dyplomowych, których dobór odbywa się na zasadzie losowej.

Zgodne z przyjętymi w Uczelni wytycznymi coroczny przegląd obejmuje co najmniej cztery prace dyplomowe z danego kierunku, a z uwagi na zakończony cykl kształcenia został przeprowadzony po raz pierwszy w przypadku kierunku *finanse, rachunkowość i podatki*. Uzyskane wyniki z przeprowadzonej analizy potwierdziły, iż jakość procesu dyplomowania ukształtowana jest na odpowiednio wysokim poziomie i nie wzbudza żadnych nieprawidłowości, które należałoby omówić z opiekunami prac lub ich recenzentami, co w ocenie ZO poświadcza, iż w/w osoby właściwie wywiązują się z powierzonych zadań w zakresie sprawowania nadzoru nad procesem dyplomowania.

Wpływ studentów, jako interesariuszy wewnętrznych na program i warunki kształcenia odbywa się poprzez badania ankietowe, które stosowane są w wizytowanej Uczelni, jako skuteczne narzędzia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Na Uczelni regularnie prowadzone są ankiety dotyczące oceny nauczycieli akademickich. Student po każdym semestrze ocenia przedstawienie przez nauczyciela efektów kształcenia, literatury, warunków zaliczenia oraz zrozumiałość przekazywanych treści. Wyniki ankiet studenckich podlegają analizie w ramach Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Ponadto studenci otrzymują informację zwrotną dotyczącą wyników ankiet poprzez starostów poszczególnych grup. Studenci ocenianego kierunku uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA potwierdzili, że mają świadomość wpływu wyników ankiet na jakość realizowanych zajęć dydaktycznych. Jako przykłady wskazane zostały analizy wyników ankiet w ramach systemu jakości kształcenia oraz w szczególnych przypadkach rozmowy prowadzone przez przełożonych z danym nauczycielem akademickim. Studenci nie oceniają jednak w ankietach stanu infrastruktury, procesu dydaktycznego, obsługi administracyjnej, biblioteki.

Ewaluacja w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Witelona w Legnicy przeprowadzana jest zgodnie z procedurą wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia z wykorzystaniem ankiety elektronicznej, wypełnianej w systemie eORDO. Podczas badania studenci dokonują oceny (w skali od 2 do 5, gdzie 2 oznacza nigdy, 3- rzadko, 4 – często, 5- zawsze) nauczycieli akademickich oraz sposobu prowadzenia zajęć dydaktycznych poprzez udzielenie odpowiedzi na pytania: czy prowadzący realizował zajęcia zgodnie z założonymi efektami kształcenia; czy podał przejrzyste zasady zaliczenia zajęć na początku semestru; czy podał wykaz literatury odnoszącej się do zajęć; czy treści zajęć zostały przekazane przez prowadzącego w sposób jasny i przystępny; czy prowadzący zachęcał studentów do aktywności w trakcie zajęć; czy zajęcia odbywały się zgodnie z harmonogramem; czy prowadzący był dostępny podczas konsultacji.

Z przedłożonego podczas wizytacji sprawozdania Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia za semestr letni roku ak. 2016/2017 wynika, że uzyskane średnie przez nauczycieli akademickich realizujących zajęcia na kierunku *finanse, rachunkowość i podatki* ukształtowały się w przedziale od 4,47 do 5,00. Z kolei w semestrze zimowym od 4,05 do 4,99. W ocenie władz jednostki przeprowadzone badania potwierdziły, iż kadra oceniana jest przez studentów na ogół bardzo dobrze. Wyniki udostępniono ocenianym nauczycielom akademickim oraz starostom poszczególnych lat. Ponadto studenci mają możliwość zapoznania się w wynikami badań w elektronicznym systemie po zalogowaniu.

Poza badaniami ankietowymi studenci, jako interesariusze wewnętrzni mają możliwość wypowiedziania się na temat realizacji programu kształcenia w ramach konsultacji, dyżurów oraz bezpośredniego kontaktu z nauczycielami akademickimi, władzami wydziału i Uczelni, pracownikami administracji, jak również poprzez Samorząd Studencki i reprezentację studentów w Senacie, Radzie Wydziału Nauk Technicznych i Ekonomicznych oraz gremiach działających na rzecz zapewnienia jakości kształcenia.

Zdaniem władz Wydziału Nauk Technicznych i Ekonomicznych oraz osób odpowiedzialnych za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia poza ankietowaniem studentów skutecznym narzędziem, służącym do poprawy jakości kształcenia oraz prowadzenia polityki kadrowej są hospitacje zajęć dydaktycznych.

Zasady przeprowadzania hospitacji zostały uregulowane na poziomie Wydziału. Dotychczas przeprowadzone hospitacje wypadały na ogół pozytywnie i zazwyczaj wynikały z przygotowanego harmonogramu hospitacji zajęć dydaktycznych. Według przyjętej na Wydziale Nauk Technicznych i Ekonomicznych zasady zajęcia, względem których studenci sformułowali zastrzeżenia np. w ankietach są jako pierwsze wyznaczane do hospitacji w harmonogramie na najbliższy okres. Z uzyskanych w toku wizytacji informacji wynika, iż w przeszłości miał miejsce jeden przypadek zmiany prowadzącego zajęcia, incydentalnie Dziekan Wydziału przeprowadzał rozmowy dyscyplinujące, natomiast w odniesieniu do dwóch nauczycieli akademickich udzielono wsparcia w postaci szkolenia z zakresu doskonalenia kompetencji dydaktycznych.

W zakresie projektowania, zatwierdzania i doskonalenia programu kształcenia wizytowana Jednostka prowadzi systemową współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym. W powyższym celu na mocy Zarządzenia Dziekana przy Wydziale Nauk Technicznych i Ekonomicznych powołano Komisję ds. Współpracy z Interesariuszami, która zrzesza przedstawicieli regionalnego rynku pracy, w tym czołowych przedsiębiorstw i instytucji, którzy aktywnie wspierają realizowany w Uczelni proces kształcenia.

Na uczelni obowiązuje *Procedura współpracy z interesariuszami w zakresie doskonalenia programów kształcenia* wprowadzona zarządzeniem Rektora w 2017 roku. Zakłada ona prowadzenie konsultacji z interesariuszami poprzez min. badania ankietowe oraz wywiady przeprowadzane przez opiekunów praktyk z przedstawicielami podmiotów przyjmujących na praktyki. Wnioski z konsultacji powinny mieć formę pisemną. O

częstotliwości konsultacji decyduje dziekan uwzględniając specyfikę kierunku studiów. Ze względu na początkowy okres funkcjonowania kierunku, w 2017 roku uczelnię opuścili pierwsi absolwenci, nie przeprowadzono jeszcze konsultacji i nie dokonywano zmian z programie. Władze kierunku biorą pod uwagę rekomendacje przedsiębiorców, np. dotyczące zwiększenia praktycznych umiejętności posługiwania się przez absolwentów narzędziami informatycznymi, wyrażone podczas spotkania z interesariuszami.

Z opinii uzyskanych podczas wizytacji wynika, iż prowadzona współpraca z otoczeniem zewnętrznym ma na celu pozyskanie opinii na temat: koncepcji kształcenia, w tym sylwetki absolwenta, obsady zajęć, organizacji praktyk studenckich, a także doboru specjalności, co potwierdzili przedstawiciele otoczenia społeczno- gospodarczego podczas spotkania z ZO, wśród których poszczególne osoby zadeklarowały, iż są członkami Komisji ds. Współpracy z Interesariuszami. Przybyli goście sygnalizowali także, iż zostali zaproszeni do konsultacji programu i koncepcji kształcenia realizowanych na ocenianym kierunku, szczególnie w zakresie programu praktyk. W ramach wymiany doświadczeń oraz potrzeb rynku pracy interesariusze zewnętrzni postulowali o wprowadzenie określonych treści kształcenia z zakresu wiedzy ekonomicznej oraz zwrócili uwagę na potrzebę umożliwienia studentom podczas praktyk zapoznania się ze strukturą organizacyjną firmy i rodzajem jej działalności.

W dalszej części spotkania interesariusze podkreślili duże znaczenie znajomości języka obcego oraz umiejętność posługiwania się specjalistycznym słownictwem, w tym także branżowym, którą powinien posiadać absolwent każdego kierunku studiów, w tym w szczególności kierunku *finanse, rachunkowość i podatki*, chociażby z uwagi na fakt, iż znaczna część firm, do których aplikują absolwenci w/w kierunku posiada zagraniczny kapitał. W ocenie władz wizytowanej jednostki Uczelnia i Wydział na miarę możliwości podejmują systematyczne działania wspomagające studentów w nauce języka obcego np. poprzez koło językowe, ofertę zajęć prowadzonych w językach obcych.

Współpraca prowadzona z interesariuszami zewnętrznymi przybiera także charakter systemowych działań nieformalnych, zwyczajowo przyjętych, gdyż opiera się na indywidualnych kontaktach kadry z otoczeniem zewnętrznym. W ocenie ZO dostrzegalne są efekty tejże współpracy oraz jej przenikanie na proces kształcenia, co ma miejsce szczególnie poprzez realizację projektów transferowych, angażowanie przedstawicieli rynku pracy do pełnienia roli promotora prac dyplomowych, konsultacji programu kształcenia, w tym organizacji praktyk zawodowych. Istotne znaczenie odgrywają konsultacje programu, który wysyłany jest na zewnątrz Uczelni do zaopiniowania, a ich potwierdzeniem są pisemne opinie, które przedłożono do wglądu ZO.

Przykładowo z opinii Zakładu produkcji szklanych PPH VITBIS sp. z o. o w Legnicy oraz prezesa oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Legnicy wynika, iż efekty kształcenia zdefiniowane dla kierunku *finanse, rachunkowość i podatki* są spójne, zrozumiałe i trafnie określone, a przedłożony program kształcenia umożliwia ich osiągnięcie oraz uzyskanie kwalifikacji pożądanych na rynku pracy.

Z kolei zdaniem kancelarii transportowej MaWo Group Sp. z o. o w Raszówce -, rozliczającej kierowców w Polsce i UE oraz Centrum Rachunkowego VAT-PIT-CIT w Legnicy zawarte w programie treści programowe odpowiadają wymaganiom pracodawców, stąd program kierunku *finanse, rachunkowość i podatki* nie wymaga żadnych modyfikacji, a jego absolwenci powinni bez problemu znaleźć zatrudnienie na lokalnym rynku pracy.

W ocenie Polskiego Związku Motorowego we Wrocławiu za bardzo przydatne w programie kształcenia należy uznać przedmioty z zakresu podatków.

W wyniku usystematyzowanych kontaktów z pracodawcami w roku ak. 2016/2017 dokonano zmiany nazwy modułu Projekt transferowy na Projekt praktyczny.

Wydział Nauk Technicznych i Ekonomicznych Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy podejmuje starania służące dostosowaniu programu kształcenia do potrzeb rynku pracy poprzez własny monitoring losów zawodowych absolwentów.

Z uwagi na fakt, iż w przypadku ocenianego kierunku dotychczas studia ukończył pierwszy rocznik absolwentów i badanie losów zawodowych będzie uruchomione w najbliższym czasie władze Wydziału Nauk Technicznych i Ekonomicznych zadbały o pozyskanie podczas odbioru dyplomu opinii od absolwentów na temat satysfakcji z odbytych studiów i zrealizowanego programu kształcenia.

Źródłem w/w informacji jest ankieta dotycząca oceny satysfakcji ze studiowania, której wyniki wskazują, iż absolwenci wyrazili duże zadowolenie z osiągniętych efektów kształcenia potwierdzając przydatność zakładanych w programie studiów efektów kształcenia do potrzeb i oczekiwań rynku pracy, szczególnie w przypadku osób zaadoptowanych już na rynku pracy, którzy stanowili znaczną część ankietowanych osób.

Ocena satysfakcji z odbytych studiów przeprowadzona w roku akademickim 2016/2017 wskazuje, iż udział w badaniu wzięło 41 absolwentów ocenianego kierunku, którzy zostali poproszeni o ocenę w skali od 2 do 5 warunków kształcenia, systemu informacji o praktykach pod kątem jego dostępności i zrozumiałości, systemu informacji o pomocy materialnej, zasobów bibliotecznych, życzliwości i pomocy pracowników dziekanatu, stosowania elektronicznych środków komunikacji (e-diekanat, strony www), udogodnienia dla studentów niepełnosprawnych, przygotowania ukończonych studiów do podjęcia pracy oraz gotowości do kontynuacji nauki. Ogólna średnia wyników dla wizytowanego kierunku wyniosła 4,30. Najwyżej ocenionymi obszarami były: życzliwość i pomoc pracowników dziekanatu- 4,95; stosowanie elektronicznych środków komunikacji (e-diekanat, strony www) - 4,7; system informacji o pomocy materialnej- 4,51. Nieco niżej oceniono udogodnienia dla studentów niepełnosprawnych- 4,48; warunki kształcenia, których ocena wypadła na poziomie 4,46 oraz zasoby biblioteczne- 4,1. Najniższą ocenę otrzymała gotowość do kontynuacji nauki - 2,73, która w ocenie władz jednostki wynika z różnego rodzaju czynników i osobistych uwarunkowań, niezależnych od Uczelni. Ponadto istotne znaczenie mają wyniki uzyskane dla kierunku *finanse, rachunkowość i podatki* na tle pozostałych kierunków prowadzonych na Wydziale Nauk Technicznych i Ekonomicznych, z których wynika, iż wyższą średnią o 0,10 uzyskał wyłącznie kierunek informatyka, natomiast pozostałe średnie były znacznie niższe.

Aktualnie Wydział Nauk Technicznych i Ekonomicznych w celu doskonalenia programu kształcenia kierunku *finanse, rachunkowość i podatki* pod kątem jego dostosowania do potrzeb rynku pracy utrzymuje stałe kontakty z absolwentami, którzy kontynuują kształcenie w Uczelni na studiach II stopnia. Przykładowymi postulatami, zgłoszonymi przez absolwentów, które udało się zrealizować jest oferta studiów podyplomowych. Ponadto odpowiedzią za zidentyfikowane potrzeby jest prowadzenie kształcenia na ocenianym kierunku w ramach profilu praktycznego oraz włączenie w proces dydaktyczny praktyków.

W odniesieniu do funkcjonującej w Uczelni procedury monitorowania losów zawodowych absolwentów uznać należy, iż w przyszłości wyniki z ogólnouczelnianego monitoringu losów zawodowych absolwentów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy będą stanowiły cenne źródło informacji o losach zawodowych absolwentów ocenianego kierunku, które pozwolą dostosować programy kształcenia do rzeczywistych potrzeb rynku pracy.

3.2.

Wydział Nauk Technicznych i Ekonomicznych realizuje podstawowe cele określone w ramach wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia, którymi są: doskonalenie systemu komunikacji z Interesariuszami wewnętrznymi oraz zewnętrznymi, w szczególności

potencjalnymi kandydatami na studia na kierunki Wydziału, studentami oraz pracodawcami; dostarczanie informacji koniecznych do zarządzania procesem kształcenia oraz upowszechnianie informacji o programach i efektach kształcenia, działaniach doskonalących jakość kształcenia.

Z uzyskanych w toku wizytacji informacji oraz z opisu systemu wynika, iż publikowanie aktualnych informacji o oferowanych programach kształcenia stanowi jedno z głównych zakresów działania wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy, w tym Wydział Nauk Technicznych i Ekonomicznych prowadzi systematyczne działania polegające na sprawdzeniu przyjętego sposobu zapewniania publicznego dostępu do informacji poszczególnym grupom interesariuszy.

W powyższym celu przeglądane są różnego rodzaju źródła informacji, które wykorzystuje się do publikowania danych, są to w szczególności strona internetowa Uczelni i Wydziału oraz wykorzystywany system elektroniczny do obsługi toku studiów. Ponadto zapewnienie dostępu do informacji w wizytowanej jednostce odbywa się z wykorzystaniem tradycyjnych metod, takich jak bezpośredni kontakt z władzami wydziału, działami administracji oraz tablice i gabloty informacyjne.

Z uzyskanej podczas wizytacji opinii władz jednostki wynika, iż na ogół zapewnia się studentom i innym beneficjentom procesu kształcenia pełne i aktualne informacje o programie kształcenia i uzyskiwanych efektach kształcenia.

Mając na uwadze dostępność, kompletność, a także aktualność informacji o ofercie edukacyjnej oraz jakości kształcenia pod kątem zapotrzebowania różnych grup odbiorców Władze Uczelni i Wydziału systematycznie monitorują udostępniane zasoby, a w przypadku zidentyfikowania braków, bądź zastrzeżeń natychmiast podejmowane są działania korygujące.

Z dotychczasowych przeglądów zasobów informacyjnych wynika, iż Uczelnia publikuje aktualne, obiektywne i łatwo dostępne informacje w sposób tradycyjny (na tablicach ogłoszeń, w gablotach) i elektronicznie (na stronie internetowej uczelni, wydziału). Na stronie internetowej Uczelni oraz Wydziału studenci, kandydaci na studia, nauczyciele akademicki, a także pozostali interesariusze mają zapewniony dostęp do: wykazu prowadzonych kierunków i specjalności z krótkim opisem sylwetki absolwenta; planów studiów poszczególnych kierunków; sylabusów (kart modułów kształcenia); dokumentów potrzebnych do zaliczenia i realizacji praktyk zawodowych oraz projektów transferowych; bieżących harmonogramów zajęć; bieżących informacji i ogłoszeń; informacji o terminach konsultacji, sesji egzaminacyjnej i egzaminów dyplomowych; aktów prawnych oraz wydziałowego systemu zapewnienia jakości; informacji dotyczących pomocy materialnej oraz studentów niepełnosprawnych; informacji udostępnianych przez biuro karier, w tym ofert pracy oraz szkoleń ułatwiających podjęcie pracy zawodowej; wzorów podań.

W celu udostępniania informacji wykorzystywany jest system e- dziekanat, do którego po zalogowaniu studenci otrzymują: elektroniczny indeks studenta, zawierający wykaz modułów realizowanych w dotychczasowym toku studiów wraz z liczbą realizowanych godzin, punktów ECTS, nazwiskiem prowadzącego, oceną uzyskaną przez studenta oraz możliwością kontaktu z prowadzącym dany moduł; informacje o dokonanych opłatach oraz saldo na indywidualnym koncie studenta; dostęp do ankiet ewaluacyjnych, ankiet dot. potrzeb i oczekiwań studentów I roku oraz ankiet dot. satysfakcji ze studiowania; przebiegu studiów oraz realizacji praktyk.

W powyższym systemie udostępniane są także informacje nauczycielom akademickim, którzy po zalogowaniu do systemu e- dziekanat otrzymują: wykaz prowadzonych zajęć w danym semestrze; protokoły oceny z modułów; listę studentów przypisanych do zajęć (z możliwością pobrania w dowolnym pliku) oraz dostęp do zakończonych ankiet ewaluacyjnych oraz wyników swojej ankiety.

W ramach doskonalenia zasobów informacyjnych na bieżąco podejmowane są działania usprawniające dostęp do informacji poszczególnym grupom interesariuszy, aktualnie w tym zakresie prowadzone są prace nad przebudową strony internetowej.

W wyniku oglądu przez ZO zawartości stron internetowych prowadzonych przez wizytowaną jednostkę, należy stwierdzić, że na stronie Uczelni stworzone zostały odpowiednie zakładki dla kandydatów, absolwentów i studentów oraz odrębna podstrona, zawierająca ofertę kształcenia. W odniesieniu do programu kształcenia z poziomu studenta udostępniono dane na temat programu kształcenia, efektów kształcenia, kart przedmiotów (sylabusów), rozkładu zajęć.

Pod adresem <http://www.wzi.pwsz.legnica.edu.pl> widnieje zakładka poświęcona jakości kształcenia. Z kolei strona <http://www.pwsz.legnica.edu.pl/strona-884-wspolpraca-1> zawiera informacje w zakresie prowadzonej przez Uczelnię współpracy z otoczeniem. Na stronie internetowej Uczelni umieszczone zostały także podstrony zawierające informacje na temat: Biura Karier, Programu Erasmus+, Biblioteki. Ponadto poprzez zakładkę *student* udostępniane są: harmonogramy zajęć, dostęp do e-dziekanatu, informacje dotyczące: organizacji roku akademickiego, wyjazdów na studia i praktykę zagraniczną, kredytu studenckiego, ubezpieczenia zdrowotnego, Rady Uczelnianej Samorządu Studenckiego, Centrum egzaminacyjnego TELC, Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości, wolontariatu, regulaminu studiów, opłat, punktów ECTS, Domu Studenta, praktyk, Koła naukowego, pomocy materialnej, w tym oferowanego wsparcia dla studentów niepełnosprawnych wraz z regulaminem, jak również formularze do pobrania. Opis i zakres udzielanej pomocy materialnej zamieszczono także na stronie internetowej Uczelni pod adresem <http://www.pwsz.legnica.edu.pl>.

Na stronach internetowych Uczelni i w gablotach zamieszczane są informacje dla kandydatów na studia, studentów, pracowników oraz dla interesariuszy zewnętrznych, w tym: informacje o programach kształcenia, warunków rekrutacji, kadry naukowo-dydaktycznej, zasad dyplomowania, jak również najważniejsze dokumenty, takie jak wewnętrzne akty prawne, regulaminy i wzory podań oraz bieżące informacje ważne dla studentów, pracowników i osób spoza Uczelni.

Na uwagę zasługuje także zasób informacji na temat infrastruktury udostępniany za pomocą strony internetowej Uczelni pod adresem <http://www.pwsz.legnica.edu.pl/baza>, na której widnieje jej szczegółowy opis. Za pomocą strony internetowej udostępniane są także informacje o programach mobilnościowych oraz wewnętrzne akty prawne, regulujące zasady kwalifikacji na wyjazdy zagraniczne nauczycieli akademickich i studentów. Zasady uznawania efektów kształcenia uzyskanych w systemie szkolnictwa wyższego zostały uregulowane stosowaną uchwałą Senatu, która widnieje na stronie internetowej Uczelni w biuletynie informacji publicznej pod adresem <http://www.bip.pwsz.legnica.edu.pl/>.

Strona Uczelni i Wydziału Nauk Technicznych i Ekonomicznych stanowią także źródło informacji o działaniach projakościowych oraz aktywizujących studentów i absolwentów. Poprzez wewnętrzny system elektroniczny udostępniane są studentom i pracownikom wyniki z ankietyzacji. Istotną rolę w procesie udostępniania informacji studentom pełni Opiekun, który wspiera studentów i udziela pomocy w różnego typu sprawach, a w szczególności związanych z tokiem studiów. Sprawdzoną w Uczelni praktyką, a jednocześnie płaszczyzną do wymiany własnych poglądów jest prowadzenie bieżących konsultacji ze studentami, kandydatami oraz interesariuszami zewnętrznymi, którzy wyrażają swoje opinie na temat udostępnianych danych i na ogół uznają je za wystarczające. Ponadto studenci mają możliwość zgłoszenia uwag i nieprawidłowości w zakresie dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach bezpośrednio prowadzącym zajęcia, pracownikom administracji, a także poprzez swoich przedstawicieli.

W zakresie przepływu informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach studenci oceniają nauczycieli akademickich. Oceny tej studenci dokonują w ramach ankietyzacji dotyczącej oceny zajęć dydaktycznych. Ponadto powyższą możliwość studenci mają także w ramach cyklicznie przeprowadzanego badania satysfakcji ze studiowania. Dotychczasowe wyniki z przeprowadzonych badań są na ogół pozytywne, co potwierdza przedłożone do wglądu Zespołu PKA sprawozdanie za rok akademicki 2016/2017. W ramach oceny satysfakcji ze studiowania studenci udzielili odpowiedzi na 10 pytań, w tym część z nich dotyczyła sposobu udostępniania informacji, np. czy system informacji o praktykach zawodowych oraz o pomocy materialnej jest łatwo dostępny i zrozumiały dla studentów; czy pracownicy Dziekanatu są życzliwi i pomocni; czy stosowane środki komunikacji elektronicznej (e-dziekanat i strony www) usprawniają studiowanie. Studenci dokonali oceny w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało ocenę skrajnie negatywną, natomiast 5 ocenę najlepszą. Najlepiej w ocenie studentów wypadła życzliwość i pomoc pracowników dziekanatu (4,95) oraz stosowane środki komunikacji elektronicznej (4,7), nieco niżej wypadło informowanie studentów o pomocy materialnej (4,51) i praktykach (3,73).

W ocenie Zespołu PKA w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Witelona w Legnicy, w tym na Wydziale Nauk Technicznych i Ekonomicznych opracowano i wdrożono stosowne regulacje systemowe, które w odpowiedni sposób umożliwiają zapewnianie stałego dostępu do pełnej i aktualnej informacji. Powyższe potwierdziła także grupa studentów uczestnicząca w spotkaniu z Zespołem PKA oraz osoby odpowiedzialne za wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia. W opinii studentów kierunku finanse, rachunkowość i podatki, którzy uczestniczyli w spotkaniu z ZO PKA, Uczelnia zapewniają równy i powszechny dostęp do informacji. Według nich głównym źródłem informacji jest witryna internetowa. Studenci pozytywnie odnieśli się do struktury, układu i kompleksowości zawartych informacji na stronie internetowej. Wyrazili także pozytywną opinię o informacjach przekazywanych poprzez media społecznościowe, wiadomości e-mail od nauczycieli akademickich oraz pracowników dziekanatu. Ponadto, studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA wyrazili pozytywną opinię na temat funkcjonalności systemu eORDO zapewniającego elektroniczną obsługę administracyjną studentów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy określiła, a Wydział Nauk Technicznych i Ekonomicznych stosuje zasady projektowania, zatwierdzania i doskonalenia programów kształcenia. Realizowane na ocenianym kierunku studiów programy kształcenia są stale monitorowane i podlegają okresowym przeglądom, w wyniku których są doskonalone w oparciu o potrzeby interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, w tym rynku pracy.

Interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni zostali formalnie i nieformalnie włączeni do prac nad tworzeniem i doskonaleniem koncepcji i oferty kształcenia, programu i efektów kształcenia, w tym w szczególności sylwetki absolwenta oraz programu praktyk studenckich.

Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w obszarze oceny i doskonalenia programu kształcenia oraz udziału w powyższych procesach interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych przejawia się podczas stosowania narzędzi umożliwiających interesariuszom ocenę i wpływ na realizowany program i warunki kształcenia, a także dostęp do informacji.

Istotne znaczenie dla poprawy jakości kształcenia odgrywają kontakty z interesariuszami zewnętrznymi, w tym powołanie Komisji ds. Współpracy z Interesariuszami, w nieco mniejszym stopniu oddziałują na program wyniki z oceny realizacji efektów kształcenia oraz absolwenci, którzy zakończyli pierwszy cykl procesu kształcenia na ocenianym kierunku.

Mocną stroną wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest objęcie jego nadzorem procesu dyplomowania, co w znacznej mierze w przyszłości przyczyni się do podnoszenia jakości prac dyplomowych.

Pozytywnymi elementami systemu są wdrożone procedury i podejmowane działania pro jakościowe, które umożliwiają budowanie kultury jakości, są w pełni skuteczne i zorientowane na doskonalenie programu kształcenia, ocenę realizacji efektów kształcenia, a w szczególności podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

Wizytowana Jednostka zapewnia publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie kształcenia i realizacji procesu kształcenia oraz przyznawanych kwalifikacjach, rekrutacji, możliwościach dalszego kształcenia i zatrudnienia absolwentów. Wydział Nauk Technicznych i Ekonomicznych skutecznie wykorzystuje wyniki oceny publicznego dostępu do informacji w podnoszeniu jego jakości, w tym zgodności z potrzebami odbiorców.

Z rozmów i spotkań przeprowadzonych podczas wizytacji ze studentami, nauczycielami akademickimi, władzami jednostki, a także osobami odpowiedzialnymi za wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia wynika, iż w wizytowanej jednostce prawidłowo funkcjonuje system upowszechniania informacji o programie i procesie kształcenia.

W ocenie Zespołu PKA poprawne jest dokumentowanie działań podejmowanych na rzecz zapewnienia jakości kształcenia, w szczególności opracowanie raportów z działalności Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, z badań przeprowadzonych wśród studentów i absolwentów oraz z oceny realizacji efektów kształcenia, a także systematyczne omawianie tematyki związanej z poprawą jakości kształcenia oraz doskonaleniem programu kształcenia realizowanego na ocenianym kierunku.

Dobre praktyki

- Wystosowanie informacji zwrotnej do studentów z wyników przeprowadzanych ankiet studenckich.

Zalecenia

- Zaleca się rozszerzenie zakresu ankiet studenckich, m.in. o aspekty związane z infrastrukturą, procesem dydaktycznym, obsługą administracyjną.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny, doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne kadry
- 4.2. Obsada zajęć dydaktycznych
- 4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

Na podstawie analizy dorobku naukowego, doświadczenia zawodowego, analizy obciążeń dydaktycznych i złożonych oświadczeń o przynależności do minimum kadrowego Zespół Oceniający PKA stwierdza, że wszyscy spośród 11 wykładowców zaproponowanych przez władze Wydziału Nauk Technicznych i Ekonomicznych PWSZ w Legnicy spełniają wymogi Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 30 września 2016 roku w

sprawie warunków prowadzenia studiów. Wydział posiada zatem minimum kadrowe na studiach I stopnia na ocenianym kierunku *finanse, rachunkowość i podatki* – profil praktyczny.

W załączniku nr 4 do Raportu Samooceny pt. Charakterystyka kadry prowadzącej zajęcia na kierunku *finanse, rachunkowość i podatki* podano szczegółowe informacje na temat dorobku naukowego, doświadczenia praktycznego i dydaktycznego 36 nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku studiów, przy czym ogólna liczba osób prowadzących zajęcia na kierunku *finanse, rachunkowość i podatki* I stopnia wynosi 43 (wliczając w to lektorów języków obcych oraz osoby prowadzące zajęcia z wychowania fizycznego). Lektura tego dokumentu skłania do stwierdzenia, że kadra naukowo-dydaktyczna realizująca proces kształcenia reprezentuje właściwe dla kierunku spektrum specjalności naukowych, wśród których znajdują się między innymi:

- Bankowość,
- Polityka pieniężna,
- Bankowość elektroniczna,
- Finanse,
- Matematyka finansowa
- Finanse publiczne,
- Rachunkowość finansowa,
- Zarządzanie finansami,
- Informatyka ekonomiczna,
- Statystyka i ekonometria.

Spośród wskazanych przez Uczelnię wykładowców, w skład minimum kadrowego na studiach I stopnia na kierunku *finanse, rachunkowość i podatki* do minimum kadrowego zaliczono 11 osób, w tym: 2 samodzielnych pracowników naukowych, 7 doktorów i 2 magistrów.

Szczegółowy wykaz nauczycieli akademickich, którzy zostali zaliczeni do minimum kadrowego ocenianego kierunku zamieszczono w załączniku nr 4.

W poniższej tabeli przedstawiono informacje na temat liczby wykładowców zgłoszonych oraz zaliczonych w skład minimum kadrowego

Lp.	Wyszczególnienie	studia I stopnia
1.	<i>Nauczyciele akademicy zgłoszeni do minimum kadrowego</i>	
2.	ogółem, w tym:	11
3.	- samodzielni pracownicy naukowci	2
4.	- doktorzy	7
5.		
6.	<i>Nauczyciele akademicy zaliczeni w skład minimum kadrowego</i>	
7.	ogółem, w tym:	11
8.	- samodzielni pracownicy naukowci	2
9.	- doktorzy	7
10.		
11.	<i>Nauczyciele akademicy niezaliczeni w skład minimum kadrowego</i>	
12.	ogółem, w tym:	0
13.	- samodzielni pracownicy naukowci	0
14.	- doktorzy	0

Warto w tym miejscu nadmienić, że przy zaliczaniu nauczycieli akademickich do minimum kadrowego sugerowano się przede wszystkim: przypisaniem efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów do trzech dyscyplin w dziedzinie nauk ekonomicznych, z dyscypliną wiodącą finanse, oraz aktualnym dorobkiem naukowym i doświadczeniem praktycznym poszczególnych osób, a nie tylko informacjami wynikającymi z dyplomów o posiadanych stopniach i tytułach naukowych oraz tytułach zawodowych. Wśród osób zaliczonych do minimum kadrowego 4 osoby zostały zaliczone na podstawie dorobku naukowego, 5 osób na podstawie łącznego dorobku naukowego i doświadczenia zawodowego oraz 2 osoby na podstawie doświadczenia zawodowego. Wszystkie wskazane osoby posiadają dorobek naukowy w dziedzinie nauk ekonomicznych, zaś doświadczenie zawodowe zdobyły podczas zarządzania przedsiębiorstwem, pracy w administracji publicznej, bankach oraz w szeroko pojętej księgowości. Dorobek osób zaliczonych do minimum kadrowego jest w pełni zgodny z dyscyplinami naukowymi, do których przypisane zostały efekty kształcenia. Czas pracy w Uczelni osób zaliczonych do minimum kadrowego jest zróżnicowany. Niektórzy nauczyciele akademicy pracują w niej od roku 1999, inni zostali zatrudnieni w ostatnich dwóch czy trzech latach. Można stwierdzić, że od roku 2014 nastąpiła częściowa wymiana kadry zatrudnionej na Wydziale.

Na wyraźne podkreślenie zasługuje fakt, że znaczna część kadry zaliczonej do minimum kadrowego posiada bogate praktyczne doświadczenie zawodowe szczególnie w zakresie bankowości oraz rachunkowości. Na 11 osób zgłoszonych do minimum kadrowego 7 posiada dorobek praktyczny zdobyty poza uczelnią, którym może się dzielić ze studentami. Dorobek praktyczny dwóch osób związany jest ze Stowarzyszeniem Księgowych w Polsce, co wspiera przede wszystkim kształcenia na specjalności rachunkowość i podatki. Na uwagę zasługuje też doświadczenie bankowe, analityczne i samorządowe niektórych osób, które w znaczący sposób wspiera kształcenie na specjalności finanse podmiotów gospodarczych. Można zatem stwierdzić, że kadra jest zróżnicowana i prawidłowo dobrana pod względem reprezentowanych dyscyplin oraz posiadanego dorobku naukowego i praktycznego. ZO PKA wizytował zajęcia prowadzone na kierunku finanse, rachunkowość i podatki, co pozwoliło na jednoznacznie pozytywną ocenę kompetencji kadry akademickiej i praktycznej.

4.2.

Przy przydziale zajęć dydaktycznych władze Uczelni biorą pod uwagę trzy elementy. Pierwszym jest zgodność dorobku naukowego i kompetencji dydaktycznych osób prowadzących zajęcia z dyscyplinami naukowymi powiązanymi z tymi zajęciami, ze szczególnym uwzględnieniem zajęć, które prowadzą do osiągania przez studentów kompetencji zawodowych (praktycznych). Drugim jest zgodność doświadczenia zawodowego uzyskanego poza uczelnią z umiejętnościami zakładanymi w opisie efektów kształcenia dla danego przedmiotu. Ostatnim elementem jest natomiast wysokość pensum dydaktycznego danego pracownika. Kwalifikacje kadry dydaktycznej, szczególnie tej wliczanej do minimum kadrowego są przedmiotem analizy dokonywanej przez funkcjonujące w ramach Uczelni i Wydziałów Komisje ds. Jakości Kształcenia. Cechą charakterystyczną kadry prowadzącej zajęcia na kierunku *finanse, rachunkowość i podatki* jest znaczący dorobek praktyczny, co ma ogromne znaczenie w procesie kształcenia i dzielenia się doświadczeniem. Spośród osób spoza minimum kadrowego 6 osób posiada doświadczenie praktyczne, m. in. w zawodzie adwokata, psychologa, wice prezesa przedsiębiorstwa, pośrednika ubezpieczeniowego czy też doradcy. Nie jest to liczba zbyt duża, można zasugerować pozyskanie kolejnych osób z praktyki gospodarczej do prowadzenia zajęć warsztatowych na ocenianym kierunku.

Obsada zajęć dydaktycznych jest prawidłowa. Na wydziale zajęcia prowadzą wykładowcy, którzy są praktykami, co jako wartość dodaną studiów na kierunku *Finanse, rachunkowość i podatki*, podkreślali studenci podczas spotkania z ZO PKA. Z kolei przedsiębiorcy uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA wnioskowali o zwiększenie ilości zajęć prowadzonych przez praktyków. Zajęcia dydaktyczne prowadzą osoby o doświadczeniu odpowiednim do zakresu zajęć. Analiza obsady zajęć na ocenianym kierunku studiów pozwala jednoznacznie stwierdzić, że zajęcia prowadzone przez osoby posiadające doświadczenie zawodowe stanowią ponad połowę wszystkich zajęć oferowanych studentom. Doświadczenie zawodowe zdobywali na stanowiskach menadżerskich w sektorze bankowym, pełniąc rolę biegłego rewidenta, odpowiadając za kształtowanie i nadzorowanie politykę rachunkowości. W gronie nauczycieli znajdują się osoby z doświadczeniem w zarządzaniu podmiotami gospodarczymi i projektami, również z udziałem finansowania zewnętrznego.

Aktualnie przedstawiciele otoczenia społeczno- gospodarczego zaangażowano do prowadzenia przedmiotów, takich jak: *Nauka o przedsiębiorstwie, Podstawy zarządzania, Biznes plan, Prawo gospodarcze, Podstawy psychologii, Analiza finansowa, Źródła finansowania przedsiębiorstw, Podatki dochodowe, Podatki pośrednie oraz lokalne, Komputerowe systemy rachunkowości, Międzynarodowe standardy sprawozdawczości finansowej, Podstawy rachunkowości, Projekt praktyczny, Rachunkowość finansowa, Rozliczenia podatkowe i ewidencja podatkowa, Ubezpieczenia, Polityka gospodarcza, Podstawy makroekonomii, Mikroekonomia, Badania rynkowe i marketingowe, Kontrola wewnętrzna, Kontrola skarbową i podatkową, Rachunkowość podatkowa, Budżetowanie i planowanie finansowe, Podstawy finansów, Finanse przedsiębiorstwa, Seminarium dyplomowe.*

Dorobek i kompetencje pracowników prowadzących zajęcia odpowiadają dyscyplinom naukowym oraz doświadczeniu praktycznemu, w których te zajęcia są prowadzone. Z obserwacji ZO PKA poczynionych podczas wizytacji wynika, że niektórzy nauczyciele akademicy prowadzą dużą liczbę dość zróżnicowanych przedmiotów na ocenianym kierunku studiów, podczas gdy inni – jeden lub dwa przedmioty o zbieżnych treściach. Dla przykładu, jeden z nauczycieli prowadzi na ocenianym kierunku następujące przedmioty: Audyt finansowy, Audyt wewnętrzny, Budżetowanie i planowanie finansowe, Controlling, Kontrola skarbową i podatkową, Kontrola wewnętrzna, Metody analizy rynków finansowych, Przedsiębiorstwo na rynku kapitałowym, Rachunkowość finansowa oraz System podatkowy i polityka podatkowa. Osoba prowadząca cechuje się wprawdzie dużym doświadczeniem praktycznym w zakresie analizy finansowej, zarządzania oraz marketingu, jednak wydaje się, że warto poddać analizie kwestie równomierności obciążeń dydaktycznych i/lub specjalizacji naukowych i praktycznych.

4.3.

Nauczyciele akademicy zatrudnieni w PWSZ mogą uczestniczyć w pracach badawczych i rozwojowych. Wynikiem tych prac są publikacje naukowe lub branżowe, jak również udział w konferencjach naukowych i branżowych, a także zdobywanie kolejnych uprawnień zawodowych. Władze Uczelni wskazują, że głównym celem polityki kadrowej na Wydziale jest utrzymanie kadry na obecnym poziomie i stopniowy jej rozwój. Zatrudnianie nowych nauczycieli akademickich zależy od liczby kandydatów na studia. W roku akademickim 2017/2018 zatrudniono jedną osobę prowadzącą zajęcia na kierunku *Finanse, rachunkowość i podatki*). Procedury kadrowe określa Uchwała Nr IV/224 Senatu z dn. 26.06.2012r. zmieniona uchwałą Nr V/157 Senatu z dn. 29.09.2015 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków postępowania konkursowego na stanowiska nauczycieli akademickich oraz zasad awansowania. Nauczyciele akademicy zatrudniani są na stanowiskach: profesorów zwyczajnych i nadzwyczajnych, starszych wykładowców, wykładowców, asystentów oraz

instruktorów. Kryteria ich zatrudniania oraz roczne pensja dydaktyczne ustalono w Uchwale Nr IV/223 Senatu z dn. 26.06.2012 r. zmienionej Uchwałą Nr V/8 Senatu z dn.30.10.2012 r. , zmienionej Uchwałą Nr V/34 Senatu z dn.16.04.2013 r. zmienionej Uchwałą Nr V/146 Senatu z dn. 30.06.2015 r.

Uczelnia wspiera rozwój naukowy, dydaktyczny i organizacyjny nauczycieli akademickich, którzy mogą ubiegać się o granty PWSZ, refundację kosztów obrony rozprawy doktorskiej; opiekę naukową ze strony pracowników ze stopniem dr hab. lub tytułem profesora; możliwość publikacji w Zeszytach Naukowych PWSZ im. Witelona w Legnicy. Od roku akademickiego 2014/2015 tytuł doktora habilitowanego otrzymała jedna osoba, prowadząca zajęcia na ocenianym kierunku, która skorzystała ze wsparcia oferowanego przez Uczelnię.

Procedurę okresowych ocen nauczycieli regulują §62 - 64 Statutu Uczelni, a także Uchwała Nr V/32 Senatu z dn. 16.04.2013r. zmieniona Uchwałą Nr V/180 Senatu z dn.24.11.2015 r. Oceny pracownika dokonuje Komisja ds. oceny nauczycieli akademickich, zaś wyniki oceny przekazywane są ocenianemu oraz Rektorowi. Istotnym elementem oceny pracownika są wyniki hospitacji zajęć, uwzględniające opinie studentów oraz wyniki ankiet studentów oceniających prowadzenie zajęć. Studenci oceniający nauczycieli akademickich, dokonują tego poprzez wypełnienie ankiet studenckich, która swoim zakresem obejmuje ocenę prowadzącego jak również zajęcia. W szczególności dotyczy ona przekazywania informacji o sposobie zaliczenia przedmiotu, literaturze, efektach kształcenia, a także właściwego przekazywania treści. Wyniki oceny mogą być podstawą awansu lub rozwiązania stosunku pracy. Ocena jakości kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku jest systematyczna, kompleksowa i obejmuje wiele aspektów, związanych m.in. z prawidłowością przekazywanych treści, komunikatywnością, kontaktem ze studentami, organizacją zajęć oraz kulturą osobistą. Podczas wizytacji udostępnione zostały arkusze ocen pracowników, za lata 2014/15; 2015/16; 2016//17. Udostępniono także plany hospitacji, arkusze hospitacji oraz wyniki ankietyzacji nauczycieli akademickich. Arkusze są skrupulatnie wypełnione zaś ocena udokumentowana. Pytania ankietowe dotyczą realizacji zajęć zgodnie z założonymi efektami, przejrzystości zasad zaliczania, podania wykazu literatury przedmiotu, sposobu przekazywania wiedzy, motywowania studentów do aktywności, terminowości odbywania zajęć i zgodności z harmonogramem oraz dostępności prowadzącego podczas konsultacji. Oceny są przekazywane pracownikom. Z dokumentów wynika, że oceny hospitacji są pozytywne, zaś nauczyciele akademicy są dobrze oceniani przez studentów. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA wyrazili opinię, iż nie spotkali się z realizacją hospitacji zajęć dydaktycznych.

Na podstawie powyższej analizy ZO PKA można jednoznacznie stwierdzić, że zasady zatrudniania, awansowania i zakończenia stosunku pracy w PWSZ w Legnicy pozytywnie wpływają na prawidłowy dobór kadry i zapewnienie jej niezbędnego rozwoju, a także są w pełni zrozumiałe i cechują się przejrzystością.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Zespół Oceniający PKA stwierdza, że minimum kadrowe na ocenianym kierunku studiów jest spełnione, ponieważ dorobek naukowy oraz doświadczenie zawodowe osób zaliczonych do minimum kadrowego są w pełni zgodne z dyscyplinami naukowymi, do których przypisane zostały efekty kształcenia. Liczba pełnoetatowych pracowników naukowo-dydaktycznych oraz wykładowców zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych jest wystarczająca dla realizacji zakładanych efektów kształcenia. Kwalifikacje naukowe oraz doświadczenie praktyczne i zawodowe wykładowców tworzą spójny zestaw, który jest adekwatny do potrzeb naukowo-dydaktycznych wynikającym z opisu zakładanych do realizacji efektów kształcenia. Obsada zajęć dydaktycznych jest prawidłowa. Zajęcia prowadzone przez osoby posiadające doświadczenie zawodowe stanowią ponad połowę wszystkich zajęć oferowanych studentom.

Wydział dysponuje grupą wykładowców – praktyków o doświadczeniu adekwatnym do prowadzonych zajęć, których udział w procesie kształcenia zapewnia studentom praktyczne przygotowanie zawodowe. Niekiedy obciążenia pojedynczych pracowników wydają się zbyt zróżnicowane. Uczelnia realizuje transparentną politykę kadrową, która jest zorientowana na utrzymanie i rozwój własnej kadry akademickiej. Mocną stroną Uczelni jest zaangażowana i stabilna kadra prowadząca zajęcia na kierunku *finanse, rachunkowość i podatki*.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

- Wskazana jest rewizja obciążenia poszczególnych pracowników różnymi przedmiotami prowadzonymi na ocenianym kierunku studiów, tak, by obciążenie było bardziej równomierne.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Uczelnia prowadzi regularną współpracę ze środowiskiem gospodarczym. Utrzymuje stałe relacje ze znaczną liczbą podmiotów gospodarczych i instytucji wspierających uczelnię w wielu obszarach. Ważne jest zróżnicowanie współpracujących jednostek, ponieważ należą do nich przedsiębiorstwa, instytucje finansowe, stowarzyszenia i podmioty publiczne, w szczególności działy finansowo-księgowe podmiotów gospodarczych, biura rachunkowe, banki, organy podatkowe, jednostki samorządowe, oraz jednostki organizacyjne zgodne ze studiowaną specjalnością. Do grona interesariuszy należą znaczące podmioty gospodarcze zlokalizowane w województwie. Współpraca przybiera wiele form, m.in.: (1) konsultacje przy tworzeniu programów, (2) opiniowanie programów, (3) realizacja projektów transferowych, (4) prowadzenie zajęć dydaktycznych przez pracowników interesariuszy, (5) umożliwienie odbywania praktyk i staży, (6) współpraca przy organizacji konferencji i szkoleń poprzez zapewnienie trenerów, (7) wizytacje studentów w siedzibach podmiotów.

Współpracę w zakresie kształtowania programów studiów reguluje *Procedura współpracy z interesariuszami w zakresie doskonalenia programów kształcenia* oraz liczne dwustronne umowy o współpracy zawarte z podmiotami z regionu. O skali współpracy świadczy liczba współpracujących podmiotów. Uczelnia ma podpisane porozumienia m.in. z Legnicką Specjalną Strefą Ekonomiczną S.A., która skupia 53 znaczące przedsiębiorstwa produkcyjne i usługowe. Na liście pracodawców którzy podpisali umowy o realizację projektów transferowych w roku akademickim 2015/2016 znajdują się 52 podmioty a w roku akademickim 2016/2017 są to 44 podmioty, w tym min. Raben Logistic Polska Sp. z o.o., Biuro rachunkowe Optima s.c., Bank Zachodni WBK Oddział w Bolesławcu, Bader Polska Sp. z o.o. Ważne podkreślenia jest wzajemne zaufanie partnerów, o czym świadczy udostępnianie studentom danych przez przedsiębiorstw do prowadzenia projektów transferowych. Blisko 30 podmiotów wyraziło zgodę na realizację praktyk pilotażowych.

Oddziaływanie interesariuszy zewnętrznych na proces kształcenia odbywa się także poprzez prowadzenie zajęć przez praktyków, gdyż kadra aktywna zawodowo formułując efekty kształcenia z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz określając treści kształcenia wraz ze sposobem realizacji i metodami weryfikacji efektów kształcenia zapewnia przenikanie na proces kształcenia potrzeb i oczekiwań rynku pracy.

Kolejną formą współpracy jest wspólna organizacja konferencji i szkoleń otwartych dla studentów. Pracodawcy uczestniczący w spotkaniu potwierdzili współpracę w zakresie

dotychczasowych wydarzeń podnoszących możliwości studentów odnalezienia się na rynku pracy, np. uczelnia wspólnie z Legnicką Specjalną Strefą Ekonomiczną S.A. zorganizowała po raz drugi dla studentów kierunku Warsztat Rozwoju Osobistego „Kolosalne znaczenie kompetencji, prowadzony przez pracowników działów HR przedsiębiorstw działających w strefie. Z kolei w 2017 roku odbyła się konferencja „Rachunkowość w praktyce” zorganizowana wspólnie przez Uczelnię oraz Stowarzyszenie Księgowych.

Władze wydziału systematycznie poszukują nowych partnerów do współpracy poprzez osobiste spotkania z kierownictwem podmiotów. W sprawozdaniu za semestr letni 2016/2017 Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia z dnia 10 lipca 2017 r. znajduje się informacja o zapoczątkowaniu rozmów z firmą CCC w zakresie dydaktyki i realizacji projektów badawczych, z uwzględnieniem zajęć kształcących studentów w wykorzystywaniu nowoczesnych systemów informatycznych w procesach biznesowych. Zajęcia te byłyby dostępne również dla studentów kierunku Finanse, rachunkowość i podatki. Biuletyn PWSZ w Legnicy nr 2 z lutego 2018 roku odnotowuje zorganizowaną, w wyniku inicjatywy wydziału, w styczniu 2018 roku wizytę studyjną w kompleksie fabryczno-magazynowym firmy CCC w Polkowicach. W jej trakcie studenci mieli możliwości obejrzeć m.in. w pełni zautomatyzowany magazyn, sklep wzorcowy oraz wybrane elementy procesu produkcyjnego.

Efektem współpracy Wydziału Nauk Technicznych i Ekonomicznych Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy z otoczeniem społeczno- gospodarczym jest realizacja prac dyplomowych na potrzeby podmiotów zewnętrznych, jako przykładowe wskazano prace na temat: „*Analiza zależności między kursem walutowym a rentownością firmy na przykładzie PPH „VITBIS” Sp. z o.o.*”, „*Gospodarka finansowa Komendy Miejskiej PSP w Legnicy*”, „*Wpływ zmian prawnych na system ocen transakcyjnych firmy produkcyjnej na przykładzie Härter Technika Wytłaczania Sp. z o.o., Sp. k.*”, „*Rozliczenie podatku Vat przy wewnątrz wspólnotowych transakcjach trójstronnych na przykładzie Spółki Gates Polska*”, „*Zależność między kursem walutowym a płynnością finansową w firmie Gates Polska Sp. z o.o.*”.

Pracodawcy, z którymi uczelnia ma podpisane porozumienia o współpracy regularnie przyjmują studentów na praktyki. Pracodawcy uczestniczący w spotkaniu podczas wizytacji potwierdzili odbywanie praktyk studenckich w ich firmach oraz zatrudnianie byłych praktykantów u siebie.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci ocenianego kierunku wyrazili pozytywną opinię dotyczącą współpracy z otoczeniem społeczno - gospodarczym. Wskazali, iż obejmuje ona głównie współpracę w zakresie realizowanych praktyk, w tym płatnych praktyk pilotażowych oraz staży studenckich. Jako przykłady wymienili także wizyty studyjne w podmiotach gospodarczych, prowadzenie części zajęć przez praktyków gospodarczych, organizację wydarzeń o charakterze naukowo-branżowym we współpracy z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Ponadto współpraca odbywa się poprzez realizowanie projektów i prac dyplomowych we współpracy z instytucjami zewnętrznymi, udostępnianiu studentom danych dla potrzeb dydaktycznych oraz organizację przez Biuro Karier przedsięwzięć, w których uczestniczą przedstawiciele przedsiębiorstw.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Współpraca ze środowiskiem społeczno-gospodarczym obejmuje szeroki zakres tematyczny: konsultacje i doradztwo przy tworzeniu programów, prowadzenie zajęć dydaktycznych przez pracowników interesariuszy, umożliwienie odbywania praktyk, prowadzenie projektów transferowych, współpracę przy organizacji konferencji i szkoleń, wizyty studyjne studentów w siedzibach przedsiębiorstw. Współpraca ta jest wieloletnia i sformalizowana. Pracodawcy rzeczywiście uczestniczą w kształtowaniu programu studiów. Uczelnia posiada liczne grono

stałych i solidnych partnerów regularnie uczestniczących w działaniach podejmowanych przez władze wydziału.

Dobre praktyki

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Legnicy posiada warunki do umiędzynarodowienia programu studiów na kierunku finanse, rachunkowość i podatki. Wymianą międzynarodową w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Legnicy zajmuje się Biuro Współpracy z Zagranicą. Studenci ocenianego kierunku mają możliwość uczestniczenia w wymianach studenckich w ramach programu Erasmus+, zarówno przez odbycie jednego lub dwóch semestrów studiów na uczelni zagranicznej, jak również w ramach zagranicznych praktyk zawodowych. Ponadto plan studiów kierunku *finanse, rachunkowość i podatki* przewiduje warsztaty w języku obcym (semestr V) oraz szereg przedmiotów wykładanych w języku angielskim np. Business Plan, Methods of Organization and Management, Macroeconomics itp. Stanowi to zachętę dla studentów przyjeżdżających. Uczelnia organizuje spotkania integracyjne dla studentów międzynarodowych.

Na stronie internetowej Uczelni <http://bw.pwsz.legnica.edu.pl> podane są różnorodne informacje o uczelniach partnerskich, umowach zawartych w ramach Erasmus plus, zasadach przyznawania środków finansowych, systemie ECTS i wiele innych. Podane są zarówno informacje dla studentów wyjeżdżających jak i dla studentów przyjeżdżających. Lista uczelni partnerskich jest duża i obejmuje zarówno kraje europejskie takie jak Niemcy, Portugalia, Czechy czy Rumunia jak i poza europejskie np. Chiny. Informacje te są bardzo przejrzyste i stanowią zachętę dla studentów wyjeżdżających. Pracownicy biura współpracy z zagranicą posiadają niezbędną wiedzę i służą pomocą wszystkim chętnym.

Zestawienie możliwości z faktycznymi liczbami dotyczącymi wymiany zagranicznej nie jest jednak już tak optymistyczne. W roku akademickim 2014/2015 liczba studentów z zagranicy, którzy studiowali na Wydziale wyniosła 44, w trzech kolejnych latach liczby te były następujące: 32, 31, oraz 17. Liczba pracowników przyjeżdżających z zagranicy wynosiła odpowiednio: 1, 1, 0, 1, przy całkowitym braku wyjazdów ze strony pracowników prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku studiów. Studenci Wydziału, rzadko wyjeżdżają za granicę - w roku akademickim 2014/2015 oraz dwóch kolejnych latach odpowiednie liczby wynosiły: 6, 4, 1. Jeszcze rzadziej wyjeżdżają studenci kierunku *finanse, rachunkowość i podatki*. W rozmowie z pracownikami Wydziału padło pytanie o możliwości wyjazdów zagranicznych. Lektor języka niemieckiego wyraził opinię, że warsztaty w języku niemieckim obejmują przygotowanie do prezentacji projektu od założenia firmy, określenia przedmiotu działalności, analizy swot, korespondencji handlowa oraz sprawozdań finansowych. Wskazywałoby to na wysokie kompetencje językowe i merytoryczne tej osoby, stąd jej wyjazd w ramach wymiany wydaje się możliwy praktycznie od razu. Niektórzy pracownicy powoływali się na swoje doświadczenia z konferencji zagranicznych, organizowanych m.in. przez

International Atlantic Economic Society, Uniwersytet w Lille (Francja), czy uczelnie na Słowacji. W uczelni realizowana jest polityka sprowadzania wykładowców z zagranicy. W ostatnim roku przyjechał jeden wykładowca z Niemiec ale był to informatyk.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA pozytywnie ocenili możliwość wyjazdów zagranicznych w ramach studiów oraz sposób i kompleksowość przekazywanych informacji w tej kwestii. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA nie brali udziału w programie wymian międzynarodowych, głównie z powodu studiowania w trybie niestacjonarnym, obowiązków rodzinnych i zawodowych. Programy studiów, obsługa administracyjna, oferta programu Erasmus+ oraz strona internetowa są w opinii studentów dostosowane do realizacji wymian międzynarodowych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

W opinii ZO PKA PWSZ w Legnicy zdecydowanie w zbyt małym stopniu wykorzystuje posiadane możliwości w zakresie umiędzynarodowienia. Dotyczy to zwłaszcza wyjazdów pracowników i studentów kierunku finanse, rachunkowość i podatki, którzy nie są zainteresowani zdobywaniem doświadczenia zagranicznego. Na ocenianym kierunku uczelnia nie zrekrutowała dotychczas studentów z zagranicy na pełny cykl kształcenia. Słabą stroną umiędzynarodowienia jest bardzo niski stopień uczestnictwa pracowników oraz studentów ocenianego kierunku studiów w wymianie międzynarodowej. Na Wydziale – zwłaszcza w obszarach finansów, rachunkowości i podatków nie ma lidera w tej kategorii. Studenci nie mają wzorców i w niewielkim stopniu wykazują zainteresowanie wyjazdem na studia zagranicę. Umiędzynarodowienie na ocenianym kierunku wspierają natomiast przyjazdy studentów i wykładowców z zagranicy oraz prowadzenie części zajęć w języku angielskim.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

- Należy poszukać partnerów o podobnym poziomie zainteresowań w krajach europejskich, w których na zasadzie wymiany można zrealizować krótkie warianty wymiany kadry w ramach Erasmus Plus.
- Wskazane jest poszukiwanie wsparcia dla krótkich form wyjazdów studentów PWSZ zagranicę w celu zwiększenia ich kompetencji na rynku pracy.
- Wskazane jest wprowadzenie obowiązku odbycia zajęć co najmniej z jednego przedmiotu w języku angielskim do programu studiów na stałe.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

- 7.1. Infrastruktura dydaktyczna oraz wykorzystywana w praktycznym przygotowaniu zawodowym
- 7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne
- 7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

- 7.1.

Bazę dydaktyczną Uczelni stanowią zrewitalizowane budynki zlokalizowane w kompleksie przy ul. Sejmowej. Na terenie tym znajduje się pięć obiektów - cztery budynki dydaktyczne (A, C, D i E) oraz budynek przeznaczony do adaptacji na budynek dydaktyczny (B). Poza kampusem zlokalizowany jest Dom Studenta. Na terenie kampusu Uczelni można korzystać z darmowego Internetu dzięki hot spotom WiFi, dzięki czemu studenci mają możliwość korzystania z bezprzewodowej sieci internetowej na terenie uczelni. Ponadto do obsługi administracyjnej wykorzystywana jest platforma eORDO.

W głównym budynku Wydziału znajdują się 4 sale wykładowe, 4 laboratoria informatyczne, 2 sale językowe i 39 sal ćwiczeniowych. W każdym z laboratoriów komputerowych znajduje się 20 stanowisk. Sale dydaktyczne są przestronne i wygodne, wyposażone w rzutniki multimedialne (w większości stacjonarne, niekiedy przenośne) i inne udogodnienia. W opinii ZO PKA baza jest w pełni wystarczająca do liczebności kierunku *finanse, rachunkowość i podatki*. Budynki i sale spełniają niezbędne wymogi w zakresie BHP.

Główne budynki, w których realizowane są zajęcia dydaktyczne, dostosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych. Dostosowanie bazy do potrzeb studentów niepełnosprawnych ruchowo spełnia wszystkie wymogi związane z różnymi formami niepełnosprawności. Wejście do budynków ułatwiają podjazdy dla osób o ograniczonej zdolności poruszania się, wewnątrz budynków znajdują się windy oraz toalety dla osób z niepełnosprawnościami. Ponadto, Uczelnia poza windami, podjazdami itp. dysponuje specjalistycznym sprzętem wspomagającym proces kształcenia osób niepełnosprawnych, w tym m.in. stanowiskami komputerowymi wyposażonymi w duże monitory oraz klawiatury dla osób niedowidzących. W bibliotece studenci mają dostęp do lupy elektronicznej, notatnika brajlowskiego, syntezy mowy HAL, drukarki brajlowskiej, i oprogramowania do powiększania tekstu oraz specjalnej myszy.

Zajęcia na kierunku *finanse, rachunkowość i podatki* są realizowane w salach audytoryjnych (multimedialnych), ćwiczeniowych oraz komputerowych. Wyposażenie pracowni komputerowych spełnia podstawowe wymogi zawodowe związane z kształceniem na kierunku *finanse, rachunkowość, podatki*. W salach komputerowych zainstalowano oprogramowanie specjalistyczne w postaci:

- programów firmy „InSERT” (pełne licencjonowane wersje z aktualizacjami) używane na zajęciach z rachunkowości:
 - Rewizor - profesjonalny system finansowo-księgowy,
 - Subjekt - program do wspomaganie sprzedaży,
 - Rachmistrz - system do obsługi uproszczonej rachunkowości,
 - Gratyfikant - system kadrowo - płacowy.
- programu *iGrafx* (*iGrafxFlowCharterAcademic License* - 15 licencji; *iGrafx Process 2005 for Six Sigma Academic License* - 1 licencja). Oprogramowanie wspomaga planowanie i tworzenie organizacji pracy w firmach i przedsiębiorstwach, jest przydatne do modelowania i symulowania procesów zachodzących w przedsiębiorstwie, w tym uwzględniających: koszty i wykorzystane zasoby.

Ponadto Wydział uczestnicząc w programie Microsoft DreamSpark Premium, udostępnia studentom oraz pracownikom najnowsze systemy operacyjne i narzędzia firmy Microsoft (w tym wspierające projektowanie i zarządzanie projektami).

Przeprowadzona przez Zespół Oceniający PKA analiza stopnia wykorzystania omawianych programów w toku studiów przez wskazała na zbyt mały udział zajęć z bezpośrednim wykorzystaniem oprogramowania w toku studiów. Dotyczy to bowiem jednego przedmiotu z zakresu rachunkowości w semestrze V realizowanego w wymiarze 30 godz. dla którego przedstawione zostały realizowane w tych pracowniach zadania. W rozmowach z pracownikami wskazano ponadto na wykorzystanie MS Excel w ramach

takich przedmiotów jak statystyka czy ekonometria, co jest zgodne z podstawowymi umiejętnościami w omawianym zakresie.

W trakcie wizytacji zwrócono także uwagę na prawidłowość miejsc odbywania przez studentów praktyk zawodowych. Uczelnia realizuje praktyki m.in. firmach zlokalizowanych w Legnickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej, Urzędach Skarbowych w Legnicy i okolicach, oddziałach Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, biurach rachunkowych, oddziałach banków i wielu innych. Studenci mają okazję zapoznać się tam z realizacją zawodów finansów-księgowych, bankowych, ubezpieczeniowych i innych co dodatkowo pozwala zrealizować zakładane efekty kształcenia. Instytucje te dysponują infrastrukturą wspierającą proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

W trakcie spotkania z ZO PKA uczestniczący w nim studenci wyrazili opinię, iż baza dydaktyczna – naukowa Wydziału Nauk Technicznych i Ekonomicznych jest zadowalająca i stwarza ona warunki do uzyskania zakładanych efektów kształcenia. Studenci ocenianego kierunku w czasie spotkania z ZO PKA wyrazili opinię, iż stan infrastruktury oraz wyposażenia jest zadowalający. Szczegółności wyposażenie sal dydaktycznych w opinii studentów spełnia ich oczekiwania. Zwrócili jednak uwagę na brak możliwości powszechnego korzystania z wind.

7.2.

Zgodnie ze statutem PWSZ w Legnicy w uczelni działa system informatyczno-biblioteczny, którego podstawę stanowi biblioteka uczelniana, będąca ogólnouczelnianą jednostką organizacyjną o zadaniach dydaktycznych, naukowo-technicznych i usługowych. Biblioteka posiada obecnie ponad 81 200 woluminów książek, w tym ponad 31 222 tytuły książek, które mogą być wykorzystane w kształceniu na kierunku *Finanse, rachunkowość i podatki* oraz stanowić literaturę zalecaną w sylabusach przedmiotów. W załączniku 2 raportu samooceny przedstawiono opis bibliograficzny wszystkich woluminów, które mogą być wykorzystywane w procesie dydaktycznym. Zbiór ten należy ocenić pozytywnie zarówno pod względem zawartości merytorycznej jak i pod względem aktualności. Porównanie literatury zalecanej w ramach sylabusów przedmiotów ze stanem biblioteki pozwala na stwierdzenie bardzo wysokiego stopnia zgodności. Można zatem stwierdzić, że książkowe zasoby biblioteczne wspierają realizację zakładanych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

Biblioteka oferuje ponadto dostęp do czasopism prenumerowanych w wersji tradycyjnej oraz do elektronicznych baz czasopism. W wersji tradycyjnej prenumerowane są m.in. *Rachunkowość*, *Przegląd Organizacji*, *Przegląd Podatkowy*, *Gospodarka narodowa*, *Marketing i rynek*, *Gazeta podatkowa* i wiele innych. Łączna liczba prenumerowanych i dostępnych w czytelni tytułów związanych z ocenianym kierunkiem studiów wynosi 42. Biblioteka PWSZ w Legnicy jest w pełni skomputeryzowana. Dysponuje 33 stanowiskami komputerowymi ze stałym dostępem do Internetu oraz baz. Wszystkie stanowiska wyposażone są w nowoczesne komputery. Elektroniczny dostęp do baz jest możliwy między innymi dla: *Academic Search Complete*, *Science Direct*, *EBSCO* oraz bazy *Scopus*. Biblioteka oferuje również dostęp do czytelni *IBUKLIBRA*, *Naukowej Akademickiej Sieciowej Biblioteki Internetowej* oraz *Dolnośląskiej Biblioteki Cyfrowej*. Bazy te oferują zasoby zarówno w językach obcych (głównie angielski) jak i w języku polskim.

Biblioteka jest w pełni dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. W czytelniach zapewniono studentom dostęp do lupy elektronicznej, notatnika brajlowskiego, syntezy mowy HAL, drukarki brajlowskiej, klawiatury Zoom Text i oprogramowania do powiększania tekstu oraz myszy - piłki (trackball), a także klawiatury ze specjalną ramką – nasadką metalową z otworami.

Oceniając warunki materialne biblioteki oraz posiadane zasoby, w tym: książki naukowe, podręczniki, czasopisma tradycyjne oraz elektroniczne bazy danych ZO PKA

stwierdził, iż stanowią one istotne wsparcie w zakresie poszerzania wiedzy i umiejętności praktycznych przez studentów kierunku Finanse, rachunkowość i podatki. Jednocześnie stanowią one dobrą bazę materialną dla rozwoju naukowego i zawodowego kadry dydaktycznej.

Opinia ZO PKA zgodna jest z odczuciami studentów kierunku finanse, rachunkowość i podatki uczestniczących w spotkaniu z ZO PKA, którzy wyrazili pozytywną opinię o bibliotekę oraz czytelnik, mieszczących się w budynku C. Jednocześnie stwierdzili oni, iż co prawda pozycje literaturowe zawarte w sylabusach poszczególnych przedmiotów, znajdują się w bibliotece, to zwrócili jednak uwagę, iż ich liczba nie jest wystarczająca. Nie zgłaszano uwag związanych z godzinami pracy biblioteki oraz zasadami wypożyczeń. Dla studentów wypożyczalnia czynna jest od poniedziałku do piątku w godzinach 8.15-17.00 oraz w soboty między 8.15 a 16.00.

7.3.

Ocena zasobów bibliotecznych jest dokonywana okresowo przez pracowników i studentów. Zgłaszają oni zapotrzebowanie na zakup nowych pozycji książkowych bądź zwiększenie liczby dotychczas posiadanych woluminów. Zasoby systemu bibliotecznego są co roku uzupełniane w oparciu o informacje zarówno od prowadzących zajęcia, jak i od studentów. Pracownicy biblioteki przyjmują zgłoszenia od nauczycieli akademickich dotyczące zapotrzebowania na literaturę i systematycznie realizują niezbędne zakupy. Uczelnia wspiera finansowo zapotrzebowanie biblioteki.

Z kolei analiza posiadanego oprogramowania wpłynęła na przygotowanie i uzyskanie finansowania w ramach projektu NCBiR. W wyniku tego przewidziane jest wdrożenie programu "Wirtualna Firma", której działalność będzie odwzorowana w systemie ERP. Do potrzeb edukacyjnych Wydziału dostosowane zostaną następujące moduły umożliwiające pracę na zajęciach: Kadry i płace, Finanse i księgowość, Zarządzanie produkcją, Logistyka i magazyn, CRM (obsługa klienta) oraz Business intelligence. Wykorzystanie systemu ERP znacząco wzbogaci ofertę modułową na ocenianym kierunku, a jednocześnie pozwoli na przybliżenie omawianych zagadnień do praktyki gospodarczej.

W trakcie spotkania z ZO PKA stwierdzono, że uczestniczący w nim studenci kierunku finanse, rachunkowość i podatki mają świadomość zachodzących zmian infrastrukturalnych. Dotyczy to m.in. bieżących potrzeb związanych z wyposażeniem sal dydaktycznych oraz uzupełnianiu pozycji literaturowych w bibliotece. Studenci nie biorą jednak udziału w ocenie stanu infrastruktury Uczelni.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Rozmiar i dostosowanie bazy dydaktycznej i naukowej do potrzeb wynikających z realizacji procesu kształcenia na kierunku *finanse, rachunkowość i podatki* z uwzględnieniem planów rozwojowych związanych z wprowadzeniem systemu ERP do zajęć dydaktycznych można uznać za właściwe dla osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia, w tym przygotowania do pracy zawodowej.

Na pozytywną ocenę zasługują dostępność sal dla osób niepełnosprawnych ruchowo oraz wyposażenie dla osób niedowidzących w salach komputerowych oraz w bibliotece. Sale są ponadto wyposażone w projektory i inne urządzenia, co pozwala zróżnicować formy prowadzenia zajęć.

Zasoby biblioteczne (elektroniczne i tradycyjne) w pełni wspierają realizację efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Dotyczy to również prac seminaryjnych i dyplomowych. Słabszą stroną jest zbyt małe wykorzystanie posiadanego oprogramowania w procesie dydaktycznym.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

- Należy zwiększyć wykorzystanie oprogramowania komputerowego w procesie dydaktycznym.
- Należy weryfikować oraz uzupełniać pozycje literaturowych w bibliotece, które są zalecane studentom w kartach przedmiotów.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

W czasie spotkania z ZO PKA, studenci kierunku finanse, rachunkowość i podatki, przedstawiciele Samorządu Studenckiego oraz kół naukowych, pozytywnie odnieśli się do udzielanego wsparcia przez władze Wydziału. Za szczególną formę wsparcia wskazano przekazywanie niezbędnych informacji dostępnymi kanałami (tablice ogłoszeniowe, strona internetowa, starości grup). Ponadto pozytywnie odniesiono się do dostępności nauczycieli akademickich na konsultacjach, indywidualne podejście do studenta zarówno w kwestiach dydaktycznych i administracyjnych.

Studenci ocenianego kierunku mają możliwość uzyskania wsparcia materialnego w formie stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora dla najlepszych studentów oraz zapomogi, a także stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA pozytywnie ocenili motywacyjny charakter stypendium rektora. System przydzielania świadczeń pomocy materialnej jest w opinii studentów transparentny i przejrzysty. Szczegółowych informacji zasięgają oni w Regulaminie Pomocy Materialnej, Samorządzie Studenckim lub w dziekanacie. Jednostka umożliwia działalność kół naukowych i Samorządu Studenckiego poprzez dofinansowanie przedsięwzięć, współpracę z samorządem lokalnym oraz otoczeniem gospodarczym, a także udział w konferencjach naukowych. Organizacje studenckie i koła naukowe uczestniczą m.in. w targach ekonomicznych, dniach otwartych Uczelni, zbiórkach krwi, imprezach na rzecz miasta. Przedstawiciele kół naukowych wyrazili pozytywną opinię o wsparciu udzielanym przez opiekunów kół.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA pozytywnie ocenili wsparcie udzielane im w procesie rekrutacji. Znaczną część informacji w tej kwestii czerpali oni ze strony internetowej Uczelni. Studenci swoje uwagi zgłaszają głównie do starostów grup, Samorządu Studenckiego lub dziekanatu. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA wyrazili pozytywną opinię o kontakcie z władzami Wydziału oraz obsłudze administracyjnej.

Obsługę administracyjną studentów wspiera system eORDO. Studenci w czasie spotkania z ZO PKA wyrazili opinię, iż system ten spełnia ich oczekiwania. Studenci kierunku finanse, rachunkowość i podatki, posiadający orzeczenie o niepełnosprawności mają możliwość uzyskania wsparcia Pełnomocnika Rektora ds. Studentów Niepełnosprawnych, którego zadaniem jest definiowanie potrzeb osób z niepełnosprawnościami, organizowanie form wsparcia oraz propozycje dostosowania procesu kształcenia do takich osób. Studenci niepełnosprawni korzystają głównie ze stypendiów specjalnych, urządzeń wspomagających

realizację procesu kształcenia (powiększalniki tekstu, syntezy mowy, dyktafony). Studenci ocenianego kierunku korzystają z usług Biura Karier głównie w zakresie poszukiwania praktyk, staży oraz ofert pracy, a także w zakresie organizowanych przez Biuro szkoleń. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA pozytywnie odnieśli się do działalności Biura. Ponadto przedstawiciele Samorządu Studenckiego wyrazili pozytywną opinię dotyczącą przekazywania informacji i współpracy pomiędzy władzami Jednostki a Samorządem Studenckim i kołami naukowymi.

Studenci ocenianego kierunku dokonują oceny nauczycieli akademickich po każdym semestrze w formie ankiet i otrzymują informacje zwrotne z wyników przeprowadzonej ankietyzacji. Studenci studiów niestacjonarnych wyrazili pozytywną opinię dotyczącą dostępności nauczycieli akademickich na konsultacjach oraz obsłudze administracyjnej. Negatywnie odnieśli się jednak do harmonogramu zajęć dydaktycznych w czasie zjazdów, z uwagi na kończenie zajęć zbyt późno oraz zbyt krótką przerwę obiadową, co m.in. powoduje znaczne kolejki na stołówce. Jednostka stwarza studentom możliwość zdobywania umiejętności praktycznych szczególnie poprzez realizację płatnych praktyk pilotażowych.

W ocenie ZO PKA wydział wspiera studentów w procesie wchodzenia na rynek pracy w wielu aspektach. Jednym z nich jest pomoc w poszukiwaniu miejsc pracy. Biuro Karier organizuje corocznie Targi Pracy, w których uczestniczą regionalni pracodawcy. Ponadto dysponuje bazą ofert praktyk i zatrudnienia, składanych przez przedsiębiorstwa współpracujące z uczelnią.

Uczelnia zapewnia możliwość zdobywania dodatkowej wiedzy i umiejętności poprzez organizację 3-miesięcznych, płatnych praktyk pilotażowych. Student za udział w praktyce może otrzymać dodatkowe 21 punktów ECTS. Za realizację praktyk odpowiada Wydziałowy Koordynator ds. Praktyk Pilotażowych. Uczelnia oferowała praktyki dzięki uczestnictwie w projekcie programu praktyk zawodowych w Państwowych Wyższych Szkołach Zawodowych realizowanym na zlecenie MNiSW. Praktyki odbywały się w podmiotach o profilu merytorycznie zgodnym z kierunkiem studiów, głównie w biurach rachunkowych, kancelariach doradztwa podatkowego oraz w działach finansowo-księgowych przedsiębiorstw i instytucji. W pierwszej edycji, w roku akademickim 2016/2017 z praktyki pilotażowej skorzystało 30 osób (23 osoby studiujące stacjonarnie i 7 zaocznie), co stanowi 50% ogółu studentów kierunku. W roku 2017/2018 planuje się udział w praktykach 20 studentów, którzy zostaną skierowani do 11 podmiotów. Studenci w trakcie praktyk otrzymują do rozwiązania mini zadania weryfikujące efekty kształcenia. Na zakończenie zdają egzamin, który ocenia trzyosobowa komisja, w tym przedstawiciel firmy oraz opiekun praktyk ze strony uczelni. Spośród pierwszej grupy, która zakończyła praktyki 25 % (8 osób) zostało zatrudnionych w miejscu praktyki a łącznie blisko 50% (14 osób) znalazło zatrudnienie dzięki praktykom, co potwierdza ich dużą celowość w zakresie przygotowania studentów do rynku pracy. Warte podkreślenia jest znaczenie praktyk w uprzątnięciu procesu kształcenia, ponieważ na podstawie praktyk opracowano 5 prac dyplomowych (20% praktyk z pierwszej edycji), a ich tematyka była ściśle związana z programem studiów i jednocześnie działalnością przedsiębiorstw, np. Zależność między kursem walutowym a płynnością finansową w firmie Gates Polska Sp. z o.o. Władze kierunku podjęły wysiłek dostosowania organizacji toku studiów do oczekiwań pracodawców, którzy preferują stały pobyt studentów w jednostce od poniedziałku do piątku w okresach co najmniej miesięcznych, i zapewniły na studiach stacjonarnych dwumiesięczną przerwę w zajęciach aby umożliwić odbycie praktyki poza okresem wakacyjnym.

Działalność Biura Karier jest zorientowana na uzupełnienie oferty programowej o szkolenia i warsztaty służące wykształceniu kompetencji społecznych studentów. W ofercie na rok akademicki 2017/2018 znalazło się 14 wydarzeń, np. warsztat Mapa marzeń jako narzędzie określania wartości i celów oraz Sztuka dobrej autoprezentacji. W 2018 roku studenci kierunku Finanse, rachunkowość i podatki będą korzystali ze szkoleń na temat

zarządzanie sobą w czasie oraz zajęć z stosowania zasad *savoir vivre* w biznesie, których efekty szczególnie przydają się studentom w trakcie pierwszych praktyk.

Ciekawą inicjatywą, ze strony władz wydziału, jest organizacja spotkań z przedstawicielami przedsiębiorstw działających w skali globalnej, co pozwala studentom na bezpośredni kontakt z ludźmi, którzy odnieśli sukces w biznesie. W styczniu 2018 roku odbyło się spotkanie z Allison Peat, przedstawicielem firmy Oracle, która jest jednocześnie wykładowcą uczelni Fashion Academy w Londynie. W lutym tego samego roku studenci mieli okazję do spotkania z przedstawicielem firmy Accenture poświęconego praktycznym zagadnieniom finansowym w handlu detalicznym. Dodatkowo studenci mają możliwość skonfrontowania swoich umiejętności językowych z językiem biznesowym używanym na co dzień w relacjach gospodarczych.

8.2.

W opinii studentów uczestniczących w spotkaniu ZO PKA, głównym mechanizmem motywującym do nauki i rozwoju jest stypendium rektora dla najlepszych studentów oraz możliwość zdobycia umiejętności praktycznych na ocenianym kierunku. Studenci pozytywnie odnieśli się do organizacji procesu dydaktycznego, w tym realizowanie zajęć w ścisłym oparciu o efekty kształcenia i treści zawarte w sylabusach przedmiotów. Ponadto wyrazili pozytywną opinię dotyczącą prowadzenia zajęć przez praktyków gospodarczych.

System opieki studentów w procesie kształcenia jest procedowany i poddawany ewaluacji w ramach wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia. W szczególności system ten obejmuje proces ankietyzacji nauczycieli dydaktycznych oraz hospitację zajęć. Studenci mają znaczący wpływ na ewaluację i doskonalenie systemu wsparcia studentów w toku studiów. Udział studentów w doskonaleniu procesu kształcenia polega na udziale w pracach organów kolegialnych oraz wyrażanie opinii, w tym również przez Samorząd Studencki.

Osoby z niepełnosprawnościami mogą zwrócić się o pomoc do Pełnomocnika Rektora ds. Studentów Niepełnosprawnych. Osoby te mogą liczyć m.in. na wsparcie finansowe w postaci stypendiów specjalnych, pomoc w indywidualnych problemach osób z niepełnosprawnościami, wypożyczanie sprzętu specjalistycznego ułatwiającego proces kształcenia, pomoc asystentów osobistych, bezpłatną pomoc psychologa oraz pedagoga - socjoterapeuty. Ponadto osoby te mają wyznaczone specjalne miejsca na parkingu, stanowiska komputerowe w bibliotece oraz pomieszczenie do pracy własnej.

Studenci otrzymują opiekę naukową ze strony nauczycieli akademickich w szczególności w procesie dyplomowania oraz w zakresie działalności kół naukowych. Ponadto studenci otrzymują niezbędne wsparcie w czasie toku studiów ze strony pracowników administracyjnych oraz prodziekana ds. studenckich.

Informacje dotyczące form i sposobów wsparcia i opieki nad studentami są kompleksowe, powszechnie dostępne i zrozumiałe dla studentów. Dotyczy to m.in. przyznawania świadczeń pomocy materialnej, obsługi administracyjnej, wsparcia osób z niepełnosprawnościami.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

System wsparcia studentów kierunku finanse, rachunkowość i podatki w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Legnicy ukierunkowany jest na jego ustawiczny rozwój oraz doskonalenie jakości kształcenia. W trakcie przeprowadzonych spotkań zarówno studenci, przedstawiciele kół naukowych jak i Samorządu Studenckiego wyrazili pozytywną opinię o sposobach wsparcia w procesie dydaktycznym. W opinii ZO PKA zdecydowanie mocnymi stronami są wsparcie studenckich kół naukowych, system pomocy osobom z

niepełnosprawnościami, możliwość realizacji przez studentów płatnej praktyki pilotażowej. Ponadto, mocną stroną jest obsługa administracyjna studentów. Natomiast słabą stroną pozostaje nadal niska mobilność zagraniczna studentów, niewystarczająca liczba dostępnej literatury w bibliotece oraz niedopasowanie harmonogramu zajęć na studiach niestacjonarnych. Aktywna działalność władz wydziału prowadzona w ścisłej współpracy z pracodawcami realnie wspiera studentów w wejściu na rynek pracy o czym świadczy liczba studentów znajdujących zatrudnienie po ukończeniu studiów.

Dobre praktyki

brak

Zalecenia

5. Brak

Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności